

HELSINGIN YLEISKAAVA

Vuosaaren maankäytön kehittämisperiaatteet

Helsingin kaupunki
Kaupunkisuunnitteluvirasto

Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston
yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2014:14

HELSINGIN YLEISKAAVA

Vuosaaren maankäytön kehittämisperiaatteet

© Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2014

Teksti: Salla Ahokas, Ulla Tapaninen, Raisa Kiljunen-Siirola, Inga Valjakka

Graafinen suunnittelu: Tsto

Taitto: Salla Ahokas

Kansikuva: Helsingin kaupungin aineistopankki/ Pertti Nisonen 2009

Sisältö

Johdanto.....	4-5
1. Vuosaari pääkaupunkiseudun rakenteessa.....	6-21
1.1. Liikenne.....	6-11
1.2. Työpaikkarakenne.....	12
1.3. Asuminen ja väestö.....	13-15
1.4. Palvelurakenne.....	16-17
1.5. Toimi- ja liiketilatarjonta.....	18
1.6. Teollisuus- ja varastotarjonta.....	18
1.7. Viherrakenne.....	19-21
2. Vuosaaren maankäytön suunnittelun lähtökohdat	22-31
2.1. Vuosaaren osa-alueet ja maankäytön tulevaisuus.....	24-27
2.2. Suunnittelun vaiheistus.....	30
2.3. Vuosaaren lähialueiden suunnitteluhankkeita.....	31-33
3. Vuorovaikutus.....	34-39
3.1. Yleiskaavapajat.....	34-35
3.2. Helsinki 2050 internet-kysely.....	36-37
3.3. Asukkaiden näkemykset ja yleiskaava.....	38-39

JOHDANTO

Vuosaari on Itä-Helsingin merellinen kaupunginosa, jossa yhdistyvät luonnonläheisyys, asuminen, hyvät liikenneyhteydet sekä monipuoliset palvelut. Kaupunginosa tarjoaa viihtyisiä asuinympäristöjä kaupunkimaisesta kerrostaloasumisesta luonnonläheiseen omakotitaloasumiseen, 60-luvun metsäkaupunkia sekä uusia merellisiä asuinalueita. Vuosaari voidaan karkeasti jaotella seitsemään eri aluekokonaisuuteen: Vuosaaren satama ja sen ympäristö, Aurinkolahti, Vuosaaren keskusta, Meri-Rastila, Kallahti, Keski-Vuosaari ja Pohjois-Vuosaari. Kaikilla alueilla on omat erityispiirteensä.

Vuosaari on kasvanut 1980-luvulta lähtien metrokaupungin päätepisteinä. Se on myös merkittävä satamakaupunginosa, jossa Helsingin Sataman keskitetty tavarasatamatoiminta on toiminut vuodesta 2008 alkaen. Vuosaarella asuu tällä hetkellä lähes 37 000 ihmistä ja työpaikkoja on yli 5000. Vuosaari sijaitsee metron varrella ja vuonna 2015 siellä liikennöi myös runkolinja 560. Yleiskaavan tavoitteena on muuttaa se pikaraitiotieyhteydeksi (Raide-Jokeri 2) tulevaisuudessa. Metron jatkaminen Vuosaaren satamaan tulee myös ajankohtaiseksi sataman yritysalueen kasvaessa. Vuosaaren sataman yritysalueella on vielä paljon potentiaalia kasvaa ja kehittyä merkittävänä yritysalueena sekä tuottavuuden huippualueena. Strateginen sijainti kahden merkittävän logistiikkaväylän (Kehä III ja E18) varrella on yritystoimintojen kannalta edullinen.

Vuosaarella ensisijaisia yleiskaavan rakentamisalueita ovat metroasemien ympäristöt ja olemassa olevan kaupunkirakenteen tiivistäminen. Vuosaaren keskustassa tarkistetaan asemakaavojen käyttötarkoituksia ja muutetaan tyhjiä toimitilatontteja nk. "hybridirakentamisen" tonteiksi, jotka mahdollistavat sekä toimitilaa että asumista. Keskustaa kehitetään kaupunkimaisemmaksi ympäristöksi, jossa monipuoliset palvelut vastaavat kasvavan väestön päivittäisiin asiointitarpeisiin ja urbaani asuminen toteutuu hyvien joukkoliikenneyhteyksien läheisyydessä. Myös korkean rakentamisen mahdollisuuksia selvitetään metroasemien ympäristössä.

Asuinalueita esitetään myös nyt virkistyskäytössä oleville alueille, jotka sijaitsevat hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrella ja olemassa olevien asuinalueiden reuna-alueilla. Tällaisia alueita Vuosaarella ovat mm. Meri-Rastilan eteläreuna, Ramsinniemi sekä yleiskaava 2002:n asuntoaluevaraus Pohjois-Vuosaarella. Näiden alueiden rakentaminen vaatii kuitenkin perusteelliset selvitykset alueen luonto- sekä kulttuurihistoriallisista arvoista ja lisäksi niiden toteutuminen riippuu myös uusien joukkoliikenneyhteyksien toteutumisesta.

Aurinkolahden uimaranta on yksi Helsingin suosituimmista

Vuonna 2001 valmistunut Vuotalo tarjoaa kulttuurielämyksiä aivan Vuosaaren metroaseman vieressä

Vaikka Vuosaareen on rakennettu paljon uutta, on siellä jäljellä myös paljon 1960-luvun metsäkaupunkia

Meri-Rastilan torin ympärille sijoittuu kaupunginosan toinen palvelukeskus

Vuosaaren merkittäviä imagotekijöitä ovat luonnonläheisyys ja merellisyys, joita täytyy vaalia tulevaisuudessakin. Ranta-alueet tulee jättää kaikille yhteiseen virkistyskäyttöön ja huolehtia virkistysalueiden kunnossapidosta käyttäjämäärien kasvaessa. Vuosaarissa on rikas ja monipuolinen merenrantaympäristö, joka koostuu niin luonnonrannoista, pienvenesatamista, rantaraitesta kuin Aurinkolahden urbaanista rantabulevardista ja hiekkarannasta. Merellisyden hyödyntämistä Vuosaaren vetovoimatekijänä tulee kehittää niin merellisten elinkeinojen kuin myös käytettävyyden ja tapahtumien näkökulmasta.

Vuosaarissa on hienoja puistoja ja urbaania merenrantaa

Vuosaari on Helsingin laajin asuinalue

1. Vuosaari pääkaupunkiseudun rakenteessa

1.1 LIIKENNE

1.1.1 Nykytilanne

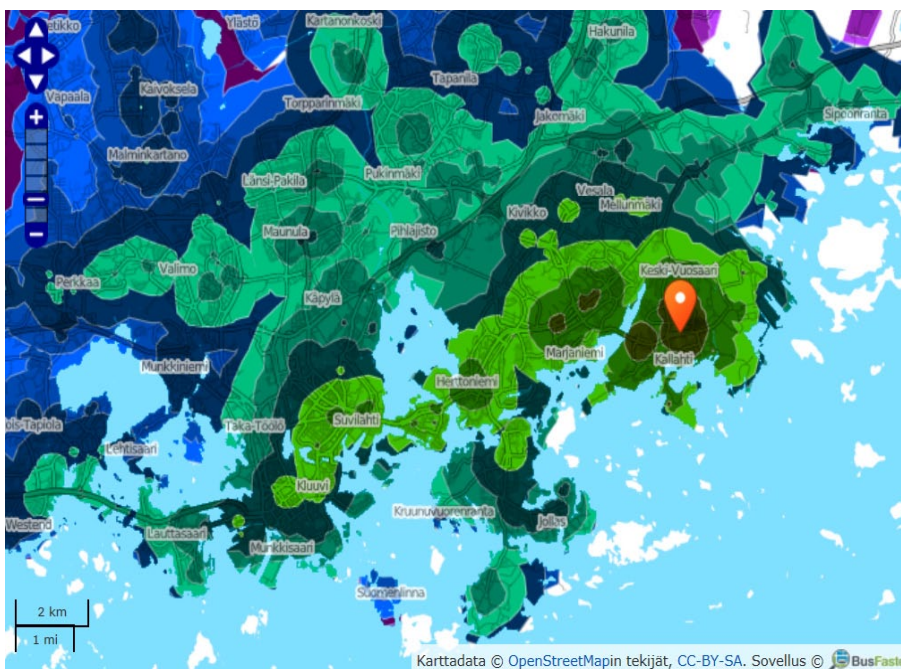
Vuosaari sijaitsee jo nyt erinomaisten tie- ja joukkoliikenneyhteyksien varrella. Vuosaaren kaupunginosassa on kaksi metroasemaa - Rastila ja Vuosaaren keskusta. Matka-aika Helsingin keskustaan on noin 20 minuuttia. Vuosaaren metroasemaa käyttää arkipäivisin noin 28 800 ihmistä (2013) ja Rastilan metroasemaa noin 8 100 ihmistä. Liityntäliikenne metroasemille hoidetaan busseilla. Helsingin keskustan suunnalta Vuosaareen saavutaan metron lisäksi Kehä I/ Vuotietä pitkin. Vuosaaren sataman liikenne ohjautuu 1.6 km pitkän tunnelin kautta Kehä III:lle. Vuosaaren sisäisen liikenteen rungon muodostaa Vuotien, Kallvikintien, Niinisäarentien ja Laivanrakentajantien muodostama kehä, johon asuinalueet liittyvät.

Vuosaari on myös jalankulkijan ja polkupyöräilijän kaupunki. Huomattava osa asukkaista asuu kävelyetäisyydellä metroasemista. Yhtenäinen kevyen liikenteen reitti kulkee 60-luvun Keski-Vuosaaresta Kallahteen ja Aurinkolahteen yhdistäen asuntoalueet Vuosaaren keskustaan, meren rantaan ja pohjoisen virkistysalueisiin. Pienet etäisyydet ja alueen tasainen pinnanmuoto tekevät polkupyörästä käytännöllisen liikkumisvälineen. Pyörätiet, puistoalueiden polkuverkostot ja metron viereen rakennettu pyöräilyväylä mahdollistavat sujuvan ja turvallisen pyöräilyn Vuosaarissa.

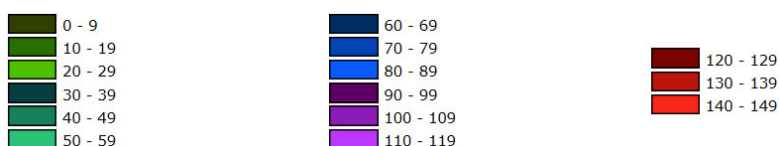

Vuotie ja metrorata halkaisevat Vuosaaren kahteen puoliskoon

Kuvat: Helsingin kaupungin aineistopankki 2014

Matka-ajat minuutteina Vuosaaren metroasemalta

Joukkoliikenteen matka-ajat minuutteina Vuosaaren metroasemalta (HSL matka-aikakartta <http://mak.hsl.fi>, haettu 20.05.2014)

1.1.2 Tulevaisuuden liikennesuunnitelmat

Runkobussilinja 560 / Jokeri 2

Runkolinja 560 aloittaa liikennöinnin bussilinjana vuonna 2015. Tulevaisuudessa runkolinja muuttunee pikaraitiotieyhteydeksi (Raide-Jokeri 2). Bussilinja 560 liikennöi Vuosaaresta Mellunmäen ja Kontulan kautta Malmille ja jatkaa sieltä Tapaninvainion ja Paloheinän bussiliikennetunnelin kautta Kuninkaantammeen ja Myyrmäkeen.

Reitti parantaa Vuosaaren seudullista saavutettavuutta ja tarjoaa suoran vaihtoyhteyden kehäradalle sekä tulevaisuudessa Östersundomin metroom. Paikallisesti reitti parantaa Pohjois-Vuosaaren saavutettavuutta Vuosaaren ja Rastilan metroasemilta. Runkobussilinja liikennöi Kallvikintietä alas Vuosaaren metroasemalle ja jatkaa sieltä Rastilan metroasemalle. Pikaraitiotien linjausvaihtoehtoja ei ole vielä määritelty, mutta yksi mahdollisuus olisi, että linja yhdistyisi Vuosaaren keskustassa saaristoraitiotiehen tarjoten suoran yhteyden Helsingin keskustaankin saakka.

Raide-Jokeri 2:n hankesuunnitelmassa on arvioitu matkustajamäärien aamuhuipputunnin aikana olevan Vuosaaren päädyssä: 355 matkustajaa/aht länteen ja 441 matkustajaa/ aht itään.

Metron jatkaminen Vuosaaren satamaan

Uudessa yleiskaavassa merkitään varaus metron jatkamiseen Vuosaaren keskustasta Vuosaaren satamaan. Metrovaraus on jo voimassa olevassa Yleiskaava 2002:ssa. Yhteys parantaisi merkittävästi satama-alueen kestäväää saavutettavuutta. Karkean saavutettavuusvaikutusarvion mukaan Vuosaaren sataman saavutettavuus suhteessa väestöön paransi huomattavasti. Metrojatkeen myötä Vuosaaren sataman tavoitaisi puolessa tunnissa noin 80 000 asukasta ja 60 minuutissa jo lähes 550 000 asukasta. Suhteessa muihin Helsingin keskeisiin työpaikka-alueisiin, Vuosaaren sataman laskennallinen saavutettavuus olisi edelleen kuitenkin verrattain heikko. Vuosaari vertautuisi saavutettavuudeltaan tällöin esimerkiksi Espoon Leppävaaraan ja Vantaan Myyrmäkeen. Metron jatkamisen suurempi vaikutus tapahtuisi todennäköisesti kuitenkin koetussa saavutettavuudessa, kun Länsimetron valmistuttua satamaan pääsisi ilman vaihtoa Matinkylästä asti.

Itäisen kaupunkiseudun kehittyminen muuttaa Vuosaaren sataman saavutettavuutta seuraavien vuosikymmenten aikana. Östersundomin ja Sibbesborgin rakentuminen tuo sataman läheisyyteen pitkälle toistasataatuhatta uutta asukasta sekä tuhansia työpaikkoja, jonka myötä satama-alueen sijainti muuttuu suhteessa keskeisemmäksi kaupunkiseudulla. Yritysalueen kehitysedellytysten sekä kestäväen kaupunkikehityksen kannalta on oleellista, että alueelle luodaan tehokkaat joukkoliikenneyhteydet sekä idästä että lännestä ja myös pohjoiseen Vantaalle ja lentoaseman suuntaan.

Vuosaaren sataman ja yritysalueen linkittäminen poikittaiseen pikaraitotieverkoston (Raide-Jokeri 2 tai Jokeri 3) on tutkittava. Tulevaisuudessa Raide-Jokeri 2 pikaraitotie voisi liittyä saaristoraitotieverkoston Vuosaaren metrosemalla.

Rastilan metroasema

Kuva: Helsingin kaupungin aineistopankki 2014

Lähteet:

Vuosaaren satamakeskus osana uutta yleiskaavaa, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2013:17.

Pääkaupunkiseudun työpaikka-alueiden saavutettavuus joukkoliikenteellä, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2011:19.

KSV (2012). Arjen saavutettavuus pääkaupunkiseudulla: Makrotaso. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2012:6.

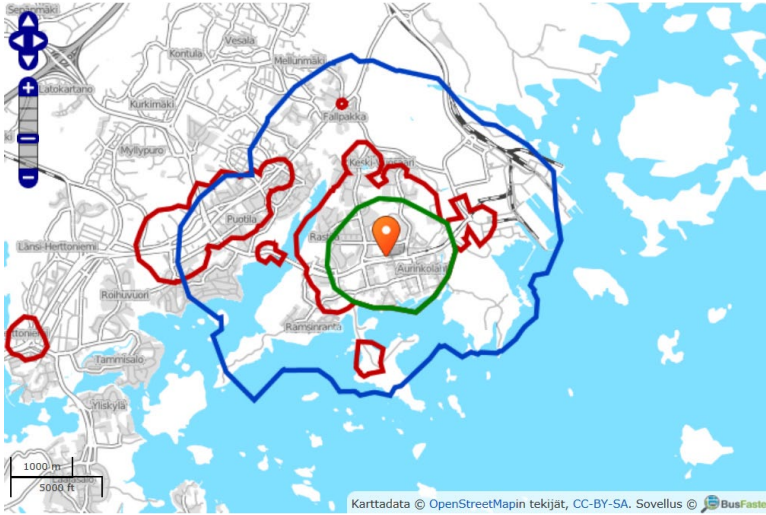
Saaristoraitiotie

Saaristoraitiotien linjausta tutkitaan ensisijaisesti Kruunuvuorenrannasta Laajasalon kautta Vartiosaareen. Kaupunkisuunnittelulautakunta edellytti Vartiosaaren osayleiskaavan suunnitteluperiaatteiden hyväksynnän yhteydessä raitiotieyhteyttä Kruunuvuorensiltojen kautta kulkevaa raitiotieverkostoa ja selvitystä liityntäliikennevaihtoehdoista Herttoniemen, Rastilan ja Vuosaaren metroasemille. Kevyen liikenteen yhteys Vartiosaaren ja Vuosaaren välillä on myös edellytyksenä. Jatkosuunnittelun yhteydessä selvitetään raitiotieyhteyden jatkamista Ramsinniemen kautta Rastilan ja Vuosaaren metroasemille. Tulevaisuudessa Raide-Jokeri 2 pikaraitiotie voisi liittyä saaristoraitiotieverkoston Vuosaaren metrosasemalla.

Saaristoraitiotien toteuttaminen Vuosaareen vaatii tilavarauksen ja se tulee huomioida asemakaavoituksessa. Vuosaaressa on myös tehtävä tarkempi verkollinen ja tilallinen tarkastelu, jos ratikkaa harkitaan. Koko Helsingin osalta on käynnissä pikaraitiotieverkoston tarkastelu ja myös kaupunkitaloudellisia näkökulmia tutkitaan.

Saaristoraitiotiehen vaikuttavia asioita Vuosaaressa:

- Saaristoratikalla lukuisia positiivisia vaikutuksia, voisi mm. olla Vuosaarelle vetovoimatekijä (esim. houkuttelevuus työpaikkojen kannalta, matkailu, vähäpäästöinen ja viihtyisää ympäristöä luova joukkoliikenneratkaistu)
- Raide-Jokeri 2:n jatke Vuosaaren metroasemalta Vartiosaareen mahdollinen, korvaisi osittain nykyiset vähemmän kapasiteettia omaavat bussit Aurinkolahdessa ja Rastilassa
- Matkustajasataman laajentuminen Vuosaareen puoltai osaltaan ratikan jatkamista satamaan
- Lisää täydennysrakentamismahdollisuuksia ja luotettavampaa matkustamista
- Raitiotielinjaus loisi matkailureitin ratikalla keskustaan
- Saaristoraitiotien linjaus Ramsinniemen läpi voisi edistää myös pyöräilyn laatukäytävän toteuttamista
- Maaston muodot ja tilanpuute haasteita
- Vuosaaressa ratikka kulkisi osittain kapeilla kaduilla: ratikasta ei saa nopeaa, jos autot käyttävät samoja kaistoja
- Linjaukseen Ramsinniemellä vaikuttavat ainakin raitiotien vaatimukset, tuleva maankäyttö, luonnonsuojelualue, maaston muodot ja yksityinen maanomistus
- Ratikan jatkamisella Ramsinniemelle on merkittäviä kustannuksia, kuten Ramsinsalmen leveämpi silta, maaston muokkaus niemellä, Ramsinkannaksen silta

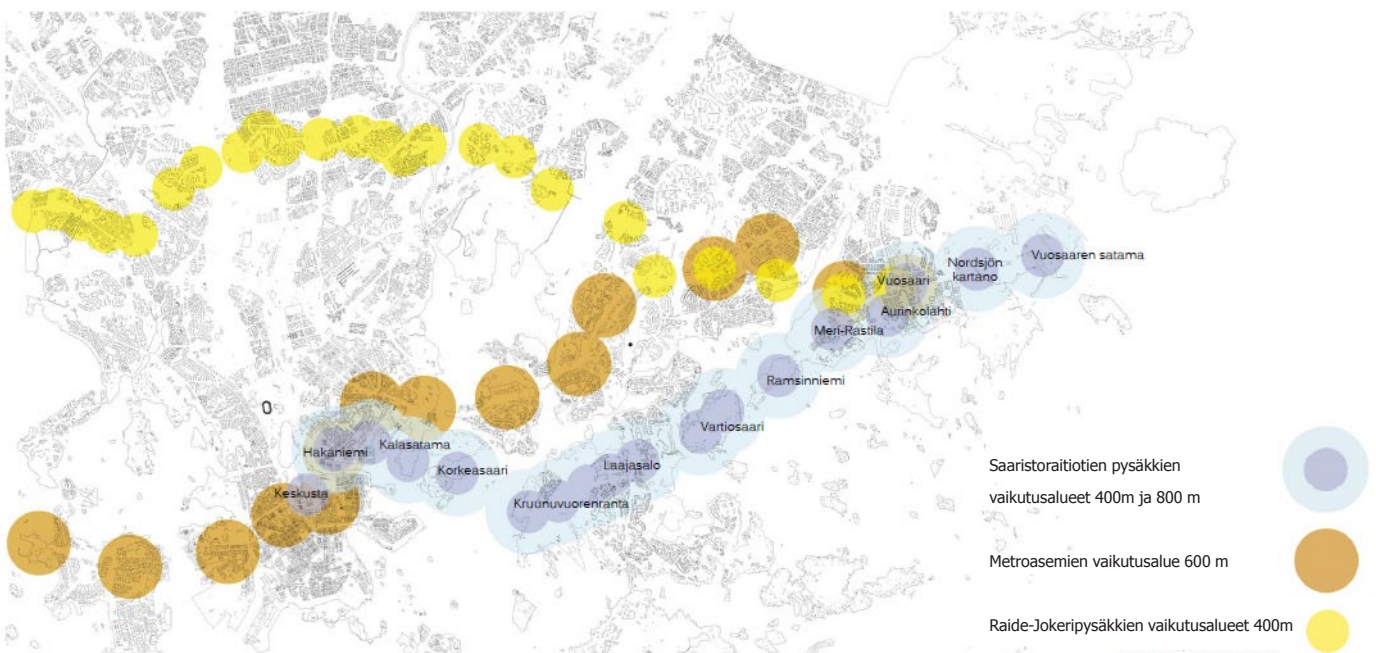

Joukkoliikenteen, pyöräilyn ja kävelyn saavutettavuus 15 min matka-ajalla
(HSL matka-aikakartta <http://mak.hsl.fi>, haettu 20.05.2014)

- Joukkoliikenne 15 min
- Pyöräily 15 min
- Kävely 15 min

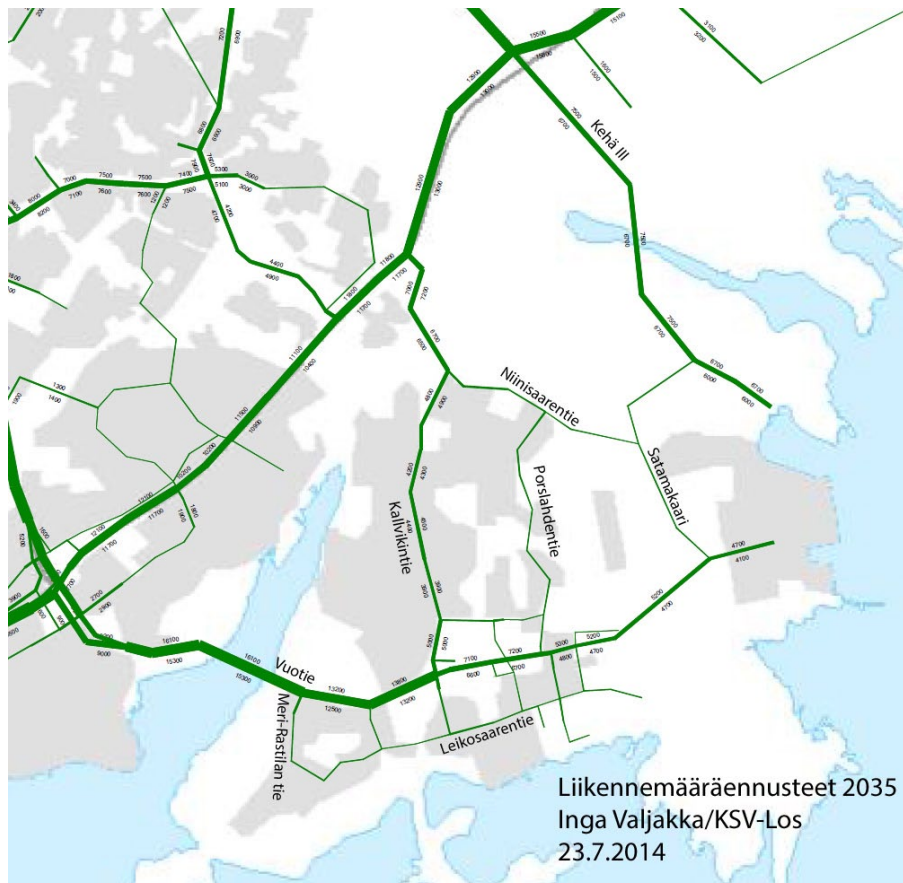
Arvio saaristoraitiotien matkustajamääräpotentialista/tunnissa vuonna 2050 perustuen ruuhkahipputuntilaskelmaan KSV/Los 2014/Helmet-liikennemalliennuste

Saaristoraitiotien, Raide-Jokerin ja metron pysäkkien vaikutusalueet
Kuva: Aalto-yliopisto/ Anni Reinikainen

1.1.3 Moottoriajoneuvoliikenne

Vuotie on vilkasliikenteinen ja moottoritiemäinen pääkatu, joka toimii tärkeänä sisääntuloväylänä Vuosaareen. Liikennemäärät vaihtelevat kadulla länsipään 28 000:sta itäpään 3 000:een ajoneuvoon vuorokaudessa. Vuotiehen liittyy useita kokoojakatuja mm. Kallvikintie, Porslahdentie ja Meri-Rastilan tie, jotka haarautuvat edelleen puumaisesti vähäliikenteisiksi tonttikaduiksi. Vuosaaren satamaan suuntautuva raskas liikenne käyttää sekä tulo- että poistumistienään pääasiallisesti Kehä III:n tunneliyhteyttä. Moottoriajoneuvojen liikennemäärien on ennustettu kasvavan vuoteen 2035 mennessä lähes kaikkialla Vuosaaren pää- ja kokoojakatuverkossa. Mm. Vuosaaren sillan kohdalla autoliikenteen ennustetaan olevan noin 31 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Kulkutapamuotojen prosentuaalisten osuuksien oletetaan muuttuvan bussirunkolinjan 560 aloitettua liikennöinnin. Saaristoratikan ja metron jatke satamaan keventäisivät edelleen katuverkon autoliikennekuormaa ja ohjaisivat kestävästi liikennemuodon valintaan erityisesti täydennysrakentamiskohteissa. Asukaspysäköinti on järjestetty Vuosaaressa tonteille ja erityisesti Aurinkolahdessa keskitettyihin pysäköintilaitoksiin. Vieraspysäköintiä on aikarajoitettu katujen varsilla. Vuosaaren metroaseman vieressä on vaihtoyhteysterminaali, jonka merkitys korostuu tulevaisuudessa. Rastilan ja Vuosaaren metroasemilla on liityntäpysäköintipaikkoja niin laitoksessa kuin ulkoalueillakin.

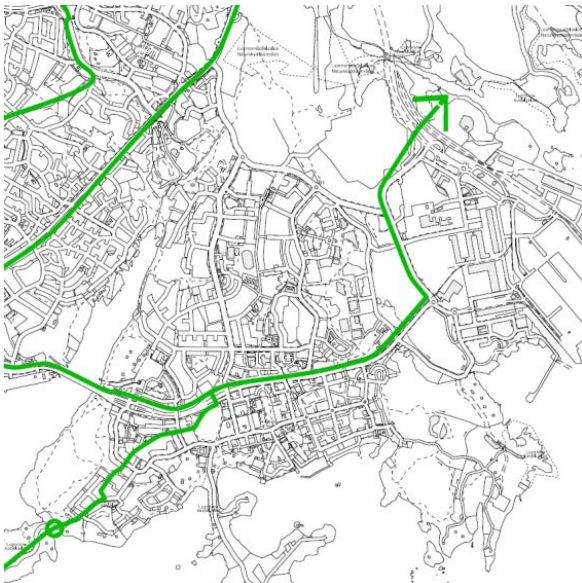
Vuosaaren moottoriajoneuvojen liikennemääräennusteet 2035

KSV/Inga Valjakka 2014

1.1.4. Jalankulku ja pyöräily

Helsingin kaupunki pyrkii määrätietoisesti kehittämään jalankulun, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edellytyksiä. Tavoitteet heijastuvat jatkuvasti ja luonnollisena osana myös Vuosaaren liikenteen ja maankäytön suunnitteluun. Tavoitteiden toteuttamisen tueksi on laadittu mm. kaupunginhallituksen 2014 hyväksymä pyöräilyn edistämishjelma. Helsingin liikkumisen kehittämissuunnitelman pyrkimyksenä on konkretisoida kaupungin strategiaohjelmissa liikennejärjestelmälle asetettuja korkeamman tason tavoitteita, jotka sisältävät myös kestävä liikunnan edistämistoimenpiteitä. Pyöräiliikenteen laatuikäytävien (baanojen) verkkosuunnitelmassa, jolla pyritään vastaamaan tarpeeseen pitkänmatkan työmatkapyöräilyn kehittämiseksi ja Brysselin julistuksen mukaiseen tavoitteeseen lisätä pyöräilyn kulkutapaosuutta Helsingissä 15 % vuoteen 2020 mennessä, Vuotien pohjoispuoli ja yhteys Vartiosaaresta Ramsinniemen kautta on osoitettu osaksi laatuikäytäväverkostoa. Pyöräiliikenteen laadukkaina runkoväylinä baanat edistävät seudullista saavutettavuutta, pyöräiliikennejärjestelmän yhdenmukaistamista ja pyöräilyn laatutasoa. Myös pyöräily-yhteyksien kehittämistarve solmukohtien välillä runkolinjan 560 reitillä on nähty tarpeelliseksi, koska ihmisillä on tarve liikkua myös pidempiä matkoja. Mm. Kallvikintielle muutamien runkolinjan 560 pysäkkien yhteyteen on kaavailtu korkeatasoisten pyöräpysäköintipaikkojen lisäämistä. Vuosaaren metroaseman yhteyteen itäiselle sillalle on suunniteltu ja toteutettu lukittavia pyöräpysäköintikaappeja, jotta metron nopeaa säteittäistä kulkuyhteyttä voitaisiin hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti ja turvallisesti. Myös Rastilan metroasemalle on pohdittu pyöräpysäköintipaikkojen lisäämistä.

Vuosaaren jalankulun ja pyöräilyn verkosto on monimuotoinen, ja sille on määritelty melko laajasti erilaisia palvelu- ja laatutasoja. Nykytilanteessa eteläisessä uudemmassa Vuosaaressa jalankulku ja pyöräily on pääosin eroteltu toisistaan linjaosuuksilla jopa betonikivipinnoite - asfalttipinnoite -kontrastein. Vuosaaren pohjoisosassa pyöräilijät ja jalankulkijat käyttävät yhdistettyjä jalkakäytäviä ja pyöräteitä. Tonttikaduilla pyöräilijät on ohjattu käyttämään ajorataa. Asukkailla on lyhyet matkat pysäkeille ja metroasemille, mikä antaa mahdollisuuden kehittää Vuosaarta kävelykaupungiksi. Vuosaaressa on myös useita autoliikenteeltä rauhoitettuja aukioita sekä pääulkoilureittejä mm. Uutelassa, Kallahdenniemessä ja Vuosaaren keskuspuistossa. Jalankulkijoiden esteettömään ja turvalliseen liikkumiseen on panostettu laatimalla ja toteuttamalla alueellisia esteettömyyssuunnitelmia vuonna 2002 vanhaan Vuosaareen.

Ote pyöräiliikenteen laatuikäytävien verkostosuunnitelmasta Vuosaaressa, KSV/2014

1.2 TYÖPAIKKARAKENNE

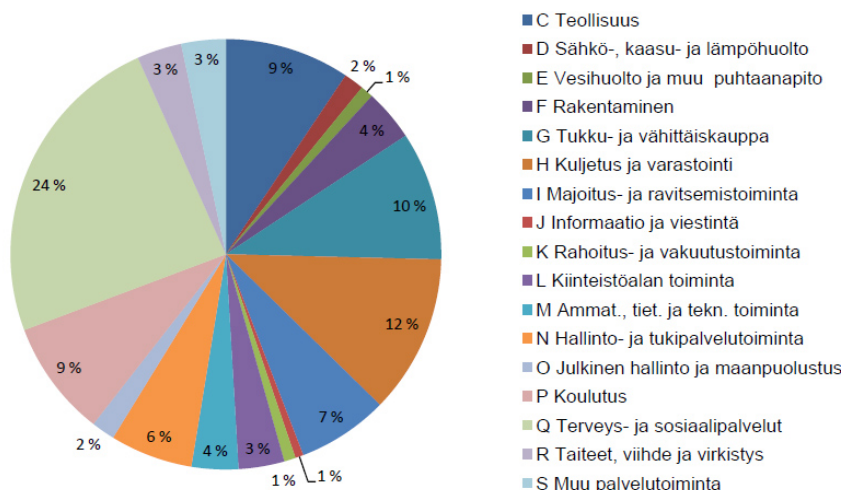
Tilastokeskuksen mukaan Vuosaaressa oli noin 4939 työpaikkaa ja noin 890 yritysten toimipaikkaa vuonna 2011. Julkisen sektorin toimipaikkoja on alueella lisäksi 79. Työpaikoista suurin osa keskittyy Keski-Vuosaareen sekä Aurinkolahteen ja Niinisaareen, joissa on molemmissa noin tuhannen työpaikan keskittymät. Niinisaaren osa-alueella sijaitsee Vuosaaren satama, joka on viime vuosina kasvanut sadoilla työpaikoilla.

Helsingin Satama on tehnyt kyselytutkimuksen alueella toimiville yrityksille, jonka tulokset eroavat Tilastokeskuksen aineistosta huomattavasti. Tilastokeskuksen aineistossa yrityksen työntekijöiden sijoittuminen eri toimipisteisiin sisältää epävarmuuksia, kun taas Satama on kysynyt tietoja suoraan jokaiselta satamassa toimivalta yritykseltä. Vuonna 2013 Vuosaaren satamakeskuksen alueella työskenteli 2028 henkilöä 54 työnantajan palveluksessa. Elinkeinorakenteeltaan Vuosaaren sataman työpaikka-alue on hyvin samantyyppinen kuin muut Yleiskaava 2002:n työpaikka-alueet, joilla korostuvat teollisuuden sekä kuljetuksen ja varastoinnin työpaikat. Näitä toimialoja on kuitenkin muuten hyvin vähän Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla.

Suurin toimiala työpaikkojen perusteella Vuosaaren peruspiirissä on terveys- ja sosiaalipalvelut, mitä selittää alueen asukasmäärä. Tämä on myös suurin toimiala koko kaupungissa. Vuosaaren eri alueiden työpaikkarakenteet poikkeavat kuitenkin toisistaan. Keski-Vuosaaressa korostuvat sosiaali- ja terveyspalvelujen ohella tukku- ja vähittäiskauppa, Aurinkolahdessa puolestaan sosiaali- ja terveyspalvelut. Niinisaaressa, jossa Vuosaaren satama ja työpaikka-alue sijaitsevat, suurimmat työllistävät alat ovat kuljetus- ja varastointi sekä teollisuus. Alueen suurimmat yritykset ovat ABB Oy:n Marine Turbocharging sekä Oy Gustav Paulig Ab:n kahvipaahtimo. Alueella toimivat myös mm. Nurminen Logistics Oy, Multilink terminals, Finnlines, Aker Arctic technology Oy sekä kuutisenkymmentä pienempää yritystä. Vuosaari on pääkaupunkiseudun muihin työpaikkakeskittymiin verrattuna pieni työpaikkamäärältään. Myös Vuosaaren satama on tilastokeskuksen aineiston perusteella hyvin pieni työpaikkakeskittymä, vaikka se onkin kasvanut viime vuosina.

- Merkittävimpiä erikoistumisaloja ovat majoitus- ja ravitsemistoiminta sekä vähittäiskauppa ja muut palvelut.
- Julkisiin palveluihin lukeutuvien sosiaalipalvelujen ja koulutuspalvelujen osuus on korostunut, mikä johtuu lähinnä alueen vähäisestä kokonaistyöpaikkamäärästä.
- Merkittävimmät teollisuuden erikoistumisalat ovat elintarvikkeiden ja juomien valmistus, kone- ja metalliteollisuus sekä rakentaminen.
- Vahvoihin toimialoihin lukeutuvat myös kiinteistö- ja siivousalat

Vuosaaren peruspiirin työpaikat toimialoittain

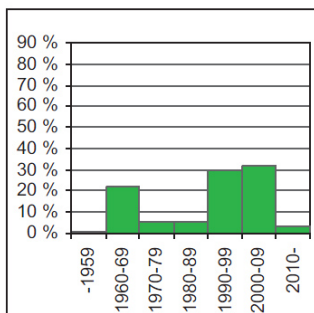

1.3 ASUMINEN JA VÄESTÖ

Vuosaari on kerrostalovaltainen asuinalue, joskin sieltä löytyy myös pientalovaltaisia osa-alueita. Pientalojen osuus on n. 12%. Hallintajakaumassa vuokratalojen osuus on selvästi yli puolet asunnoista. Omistusasuntoja on vähän yli kolmannes. Suurista perheasunnoista omistusasuntoja on kuitenkin yli puolet. Vuokra-asunnoista vajaa kaksi kolmannesta on arava- tai korkotukilainoitettuja. Kaupungin vuokra-asuntoja asuntokannasta on noin viidennes. Alueella on poikkeuksellisen runsaasti kaksioita. Myös kolmioita ja suuria perheasuntoja on keskimääräistä enemmän. Yksioitä on vain reilut 10%. Asuntojen keskikoko Vuosaarissa on n. 66 m², johtuen perheasuntojen runsaasta määrästä. Asumisväljyys jää selvästi alle kaupungin keskitason ollessaan n. 33 m²/asukas.

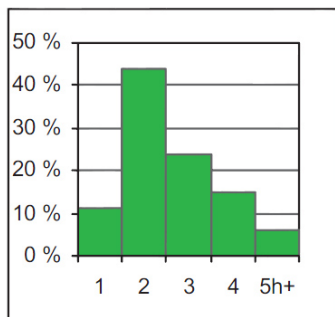
Vuosaari on kuulunut 1990-luvun alusta alkaen Helsingin merkittäviin asuntotuotantoalueisiin. Meri-Rastila valmistui ensimmäisenä, sen jälkeen Kallahti ja Aurinkolahden rakentaminen alkoi vuonna 2000. Pauligin kahvipaahhtimon paikalle rakennetaan edelleen uusia asuntokortteleita. Lisäksi on rakennettu myös useita pienehköjä kerros- ja pientaloalueita, kuten Rastilankallio, Porslahdentien alue ja puurakentamiseen erikoistunut Omenämäki. Asuinrakentaminen jatkuu Keski-Vuosaaren täydennysrakennuskohteissa, kuten Lokkisaarentiellä ja Punakiventiellä. Myös Ramsinrantaan on rakentunut ja rakentumassa pientaloja.

Asuntokannan ikä

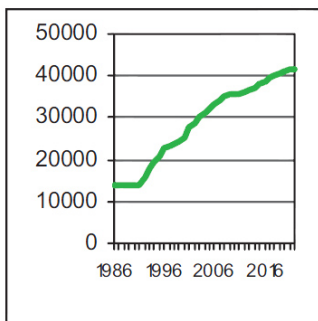
bostadsbeståndets ålder
age of dwelling stock

Huoneistotyytit

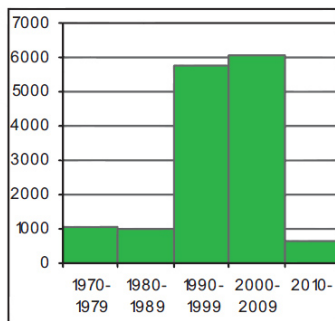
lägenhetstyper
types of dwellings

Väestö

befolkning
population

Asuntotuotanto

bostadsproduktion
housing production

ASUMISOLOT 31.12.2012

Boende Housing	
Asunnon keskikoko m ²	66,0
Asumisväljyys m ² /asukas	32,9
Asumistiheys huonetta/hlö	1,32

ASUNNOT 31.12.2012

Bostäder Dwellings		%
Asunnot yhteensä	19 064	
Pientaloasunnot	2 222	11,7
Vuokra-asunnot	8 079	42,4
ARA-vuokra-asunnot	5 002	26,2

Nykyinen asuinkerrosalajakauma:

A1 109 332
A2 168 195
A3 1 261 478

Asuinkerrosala yhteensä
1 539 005 k-m²

Vuosaassa asuu noin 36 700 asukasta (2013). Alue on kasvanut vuodesta 1966 ja viime vuosina väestönlisäys on ollut noin 1000 asukasta per vuosi. Vuosaassa asuu paljon lapsiperheitä ja suhteellisesti paljon yli kolmilapsisia perheitä. Asuntokuntien keskokoko on 2,01 henkilöä. Yli 20% väestöstä on lapsia tai kouluikäisiä. Asukkaista yli 18% on vieraskielisiä ja ulkomaalaisten osuus on n. 11%. Eniten Vuosaassa asuu 40-64 vuotiaita ja ikääntyvien määrä on nousussa voimassa olevien väestöennusteiden mukaan. Vuosaaren väestöennuste on nouseva vuoteen 2023, jolloin siellä asuneen jo yli 40 000 ihmistä. Palvelurakenteen kehittymisen kannalta nouseva väestöennuste on positiivinen asia. On kuitenkin huolehdittava, että asumisen rinnalla palvelut kehittyvät ja että varataan tarpeeksi peruspalveluita sekä harrastemahdollisuuksia lisääntyvälle asukasmäärälle.

PERHEET JA ASUNTOKUNNAT 1.1.2013

Familjer och bostadshushåll

Families and households

Asuntokuntien lkm.	18 265
Asuntokunnan keskokoko	2,01
1-hengen asuntokunnat	8 023
Perheiden lkm.	9 806
Lapsiperheiden lkm.	5 402
Perheen keskokoko	2,80

IKÄRAKENNE 1.1.2013

Ålderstrukturen Age structure %

0 - 6 -vuotiaat	3 163	8,6
7 - 15 -vuotiaat	3 723	10,2
16 - 18 -vuotiaat	1 318	3,6
19 - 24 -vuotiaat	2 715	7,4
25 - 39 -vuotiaat	7 442	20,3
40 - 64 -vuotiaat	12 518	34,1
Yli 65 -vuotiaat	5 812	15,8

Faktoja Vuosaaresta

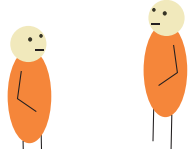
Asuminen

Eniten 1990 - 2009 valmistuneita rakennuksia

Eniten kerrostaloja

Eniten yhden tai kahden hengen talouksia

Eniten kaksioita, kolmioita ja suuria perheasuntoja

Aukkaita
2 149/km²

Kerrosalaa
1 289/ha

Asuntokuntien lukumäärä 18 265

Asuntojen keskikoko 66 m²

Väestö

36 691 asukasta

Suhteessa eniten 40-64 vuotiaita
Vähiten 16-18 vuotiaita nuoria

Perheitä 9 806

Lapsiperheitä 5 402

Vieraskielisiä 18,5%

Nouseva väestöennuste, vuonna 2023 jo yli 40 000 asukasta

Työ

4 939 työpaikkaa

Työttömyysaste 11%
Työllisyysaste 66,6%

Keskitulot alle kaupungin keskiarvon

Monipuolinen palvelurakenne

Paikallinen erikoiskaupan keskittymä

Vuosaassa verrattaen vähän työpaikkoja

Terveys- ja sosiaaliala suurin työllistäjä

Vuosaaren keskustan palvelurakenne voi monipuolistua asukasmäärän lisäyksen myötä

Vuosaaren sataman yritysalueella runsaasti laajenemispotentiaalia

1.4 PALVELURAKENNE

Kauppa

Vuosaari on hyvin paikallinen erikoiskaupan keskus, jossa suurin osa asiainnista tehdään Vuosaaren alueelta. Vuosaarelaiset asioivat paljon myös Itäkeskuksessa, jossa palvelutarjonta laajenee tulevaisuudessa yhä monimuotoisemmaksi.

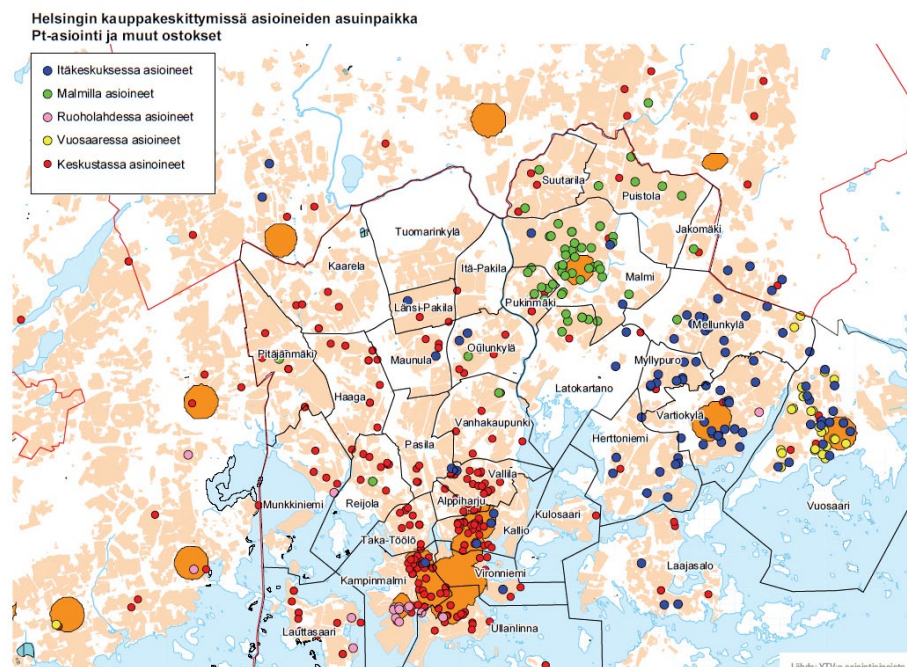
Vuosaaren keskusta määritellään uudessa yleiskaavassa liike- ja palvelukeskustaksi. Ne ovat väestöpohjaltaan suuria ja palvelutarjonnaltaan yhä itsenäisempiä keskustoja. Niissä on erikoiskauppaa ja palveluja, tavoitteena on myös työpaikkojen sijoittuminen ja yhä monipuolisempi palvelutarjonta sekä sekoittunut kaupunkirakenne kadunvarsiliiketoiloiin. Liike- ja palvelukeskustat palvelevat pääasiassa oman ja lähialueen asukkaita, mutta ne ovat osin erikoistuneita ja omaleimaisia keskusta-alueita, jolloin kaikkia palveluita ei tarvitse olla jokaisessa keskustassa, vaan niissä voidaan asioida verkostomaisesti. Vuosaaren metroaseman ympäristöön on keskittynyt Helsingin mittasuhteissa paljon asumista. Asukasmäärä ja työpaikat muodostavat alueelle tarvittavan ”massan” palveluiden säilymiselle ja kehitymiselle. Keskustan alueella tulee huolehtia monipuolisen rakenteen säilymisestä tulevaisuudessakin.

Vuosaassa on kaksi lähikeskustaa - Meri-Rastila ja Pohjois-Vuosaaren ostoskeskus. Lähikeskustat ovat arkiasioinnin tärkeitä keskittymiä ja palvelujen ryppäitä asemansuodilla sekä uudistuneilla ostarialueilla. Sijainniltansa asemansuodut ja ostoskeskusalueet ovat asuinalueiden keskellä ja hyvin saavutettavissa, jolloin ne ovat yhdyskuntarakenteen kannalta myös paikallisille suuryksiköille soveltuvilla paikoilla. Kriittisiksi tekijöiksi muodostuvat tällöin lähiympäristössä oleva asukasmäärä, asiointien suuntautuminen ja muu kaupan rakenne lähiympäristössä. Vuosaaren pohjoinen ostoskeskus on hiljattain uudistunut ja laajentunut. Sen vaikutuspiiriin tulevaisuudessa rakentuu Kurkimoision asuinalue ja Pohjois-Vuosaari, jossa säilytetään Yleiskaava 2002:n asuntoaluevaraus. Lisäksi Keski-Vuosaaren täydennysrakentamisen kautta tuleva asukaslisäys tukee ostarin toimintaa. Ostarin ohi tulee kulkemaan runkolinja 560 sekä tulevaisuudessa pikaraitiotie (Raide-Jokeri 2).

Vuosaaren kauppakeskus Columbukseen sijoittuvat kaupunginosakeskustan monipuoliset palvelut.

Kuvat: Helsingin kaupunkin aineistopankki 2014

Helsingin kauppakeskittymissä asiointien asuinpaikka päivittäistavara-asiointi ja muut ostokset

Peruspalvelut

Vuosaaren peruspalvelut ovat kattavat. Suurin osa palveluista on keskittynyt Vuosaaren keskustaan metroaseman läheisyyteen. Siellä sijaitsee kaupungin sosiaali- ja terveyspalvelut, KELA:n aluetoimisto, Vuosaaren urheilutalo, kulttuurikeskus Vuotalo sekä kouluja ja päiväkoteja.

LASTEN PÄIVÄHOITO 2012

<i>Barndagvård Child day care</i>	lkm.	/100 lasta
Päiväkodit	27	
Lapset päiväkotihoidossa	1 769	65,2
Lapset perhepäivähoidossa	82	3,0
Lapset kotihoidon tuen piirissä	592	21,8
Lapset yksityisen hoidon tuen piirissä	135	5,0

KOULUT 2013

<i>Skolor Schools</i>	kouluja	oppilaita
Suomenkieliset ala-asteet	7	2 186
Suomenkieliset yläasteet	4	1 029
Ruotsinkieliset ala-asteet	1	150
Ruotsinkielinen yläasteet	0	0
Lukiot	1	514
Erikois- ja erityiskoulut	0	0

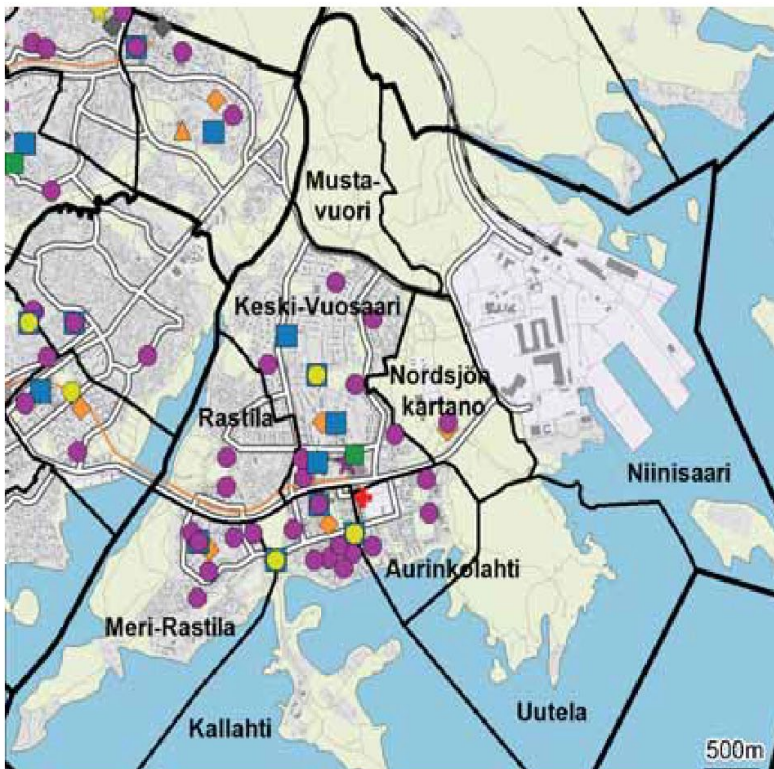
TERVEYSPALVELUT 2012

<i>Hälsövärd Health care</i>	lkm.	/asukas
Avohoitokäynnit yhteensä	349 066	9,5
Perusterveydenhuolto	287 003	7,8
Erikoissairaanhoito	62 063	1,7

PALVELUPISTEET 2013

<i>Serviceställen Service facilities</i>	lkm.
Kirjastot	1
Terveysasemat	1
Leikkihuoneet	3
Uimahallit	1
Liikuntasalit ja -hallit	20
Pallokentät	18
Kirkot	4
Postit	1
KELA:n toimistot	1
Apteekit (2011)	1
Alkot	1
Päivittäistavarakaupat (2011)	25
Muut vähittäiskaupat (2011)	56
Ravintolat (2011)	53

Vuosaaren peruspalveluiden sijoittuminen 2013

- ◆ Leikkihuone
- Päiväkot
- Ala-aste
- Yläaste
- Lukio
- ▲ Erityis- ja erikoiskoulu
- ★ Nuorisotalo
- ★ Kirjasto
- ★ Kulttuurikeskus
- ✚ Terveysasema
- ✚ Sairaala
- ◆ Väestönsuoja

1.5 Toimi- ja liiketilatarjonta

Liiketilojen lisäystarvetta Helsingissä on alueilla, joilla on väestöä paljon ja joilla on myös suuri väestön kasvu. Suurin liiketilan lisätarve on asukkaiden ostovoiman kasvun pohjalta laskettuna Vuosaaren, Kampinmalmin, Kallion, Mellunkylän, Latokartanon ja Laajasalon peruspiireissä. Näillä kaikilla alueilla oma ostovoiman kasvu aiheuttaa yli 20 000 k-m²:n lisäliiketilan tarpeen. Osa alueiden liiketilatarpeesta kohdistuu omalle alueelle ja osa alueille, joita kehitetään kaupallisesti määrätietoisemmin. Esimerkiksi Mellunkylän ja Vuosaaren tarpeesta osa suuntautuu todennäköisesti Itäkeskukseen, jossa on mittavia kaupallisia laajennussuunnitelmia. Vuosaarissa ilmenee kysyntää muuttaa toimitilatontteja asumiseen keskustassakin. Tontit ovat seisleet rakentamattomina useita vuosia, eikä pelkälle toimitilarakentamiselle ole kysyntää. Asemakaavan muutoksia toimitilatonteista sekoittuneille toiminnoille voidaan sallia ainakin Vuosaaren keskustassa, jotta keskustan rakennetta saadaan tiivistettyä. Hybridirakentamisella mahdollistetaan sekä toimitilarakentamista alimpiin kerroksiin, että asuinrakentamista niiden päälle.

1.6 Teollisuus- ja varastotilarjonta

Teollisuus- ja varastotilojen kanta on vähentynyt Helsingissä vuodesta 2003 vuoteen 2011 noin 5 miljoonasta neliöstä 4,4 miljoonaan neliöön eli vuosittain noin 65 000 neliöllä. Osa em. alueista on muuttunut toimisto- ja liikekäyttöön, osa asuntokäyttöön. Tämä kehitys tulee jatkumaan, varasto- ja teollisuustilojen määrä vähenee Helsingin alueella. Logistiikan kannalta tärkeintä on taata riittävä teollisuus- ja varastotilarjonta Vuosaaren satamassa ja sataman tuntumassa sijaitsevilla alueilla.

Lähteet:

Työmarkkinat Helsingissä 2009-2011. Helsingin kaupunki, Tietokeskus, Tilastoja 34/2012.

Seutu-cd 2012.

Helsingin seudun aluesarjat, Tilastokeskuksen Työssäkäyntitilasto; <http://www.aluesarjat.fi/>.

Helsinki alueittain 2013, Helsingin kaupungin tietokeskus 2014.

Helsingin palveluverkkoselvitys ja tavoiteverkko 2050, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2013:10

Kaupun kaavoitus. Helsingissä. Osa II. Erikoiskauppa. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2009:9

TOIMITILARAKENNUKSET		31.12.2012	
Verksamhetslokaler	Business premises	kerrosala 1000 m ²	%
Toimitilarakennukset yhteensä		495	
Liikerakennukset		90	18,2
Julkiset rakennukset		127	25,7
Teollisuus- ja varastorakennukset		179	36,2
Muut rakennukset		99	20,0

1.7 Viherrakenne

Tilastojen perusteella Vuosaaressa on virkistysalueiden osalta parempi tilanne kuin kaupungissa keskimäärin. Vuosaaressa virkistysalueita on noin 170 m²/as ja Helsingissä keskimäärin 100 m²/as. Vuosaaren merellisyys, rantareitit ja rajautuminen Vuosaaren ulkoilupuistoon ja Itä-Helsingin kulttuuripuistoon sekä yhteydet Östersundomin ja Vantaan virkistysalueille tarjoavat ainutlaatuiset virkistyspalvelut.

Vuosaaren ulkoilualue on itäisin pääkaupunkiseudun ns. vihersormista, jotka yhdistävät Kehä III:n sisäpuolella sijaitsevat pirstoutuneet viheralueet isommiksi kokonaisuuksiksi. Vuosaaren vihersormeen kuuluvat muun muassa Kallahden, Ramsinniemen, Talosaaren ja Uutelan ulkoilualueet sekä Mustavuoren, Porvarinlahden, Kasakallion ja Länsimetsän luonnonsuojelualueet.

Itä-Helsingin kulttuuripuistossa yhdistyy merellinen ympäristö huvila- ja kartanoalueisiin. Vuosaaren ulkoilupuistossa yhdistyvät merellisyys, uusi urbaani kanavaranta, kartanoympäristö ja täyttömäestä muovattu ulkoilualue. Vihersormiin on myös keskittynyt merkittävä osa Helsingin luokitelluista luonnon ja kulttuurihistorian sekä maisemakulttuurin arvoista ja ne ovat itsessään erittäin merkityksellisiä. Suurin osa ulottuu kantakaupungin ns. maisemalliseen keskustaan, jossa niillä on yhteys toisiinsa.

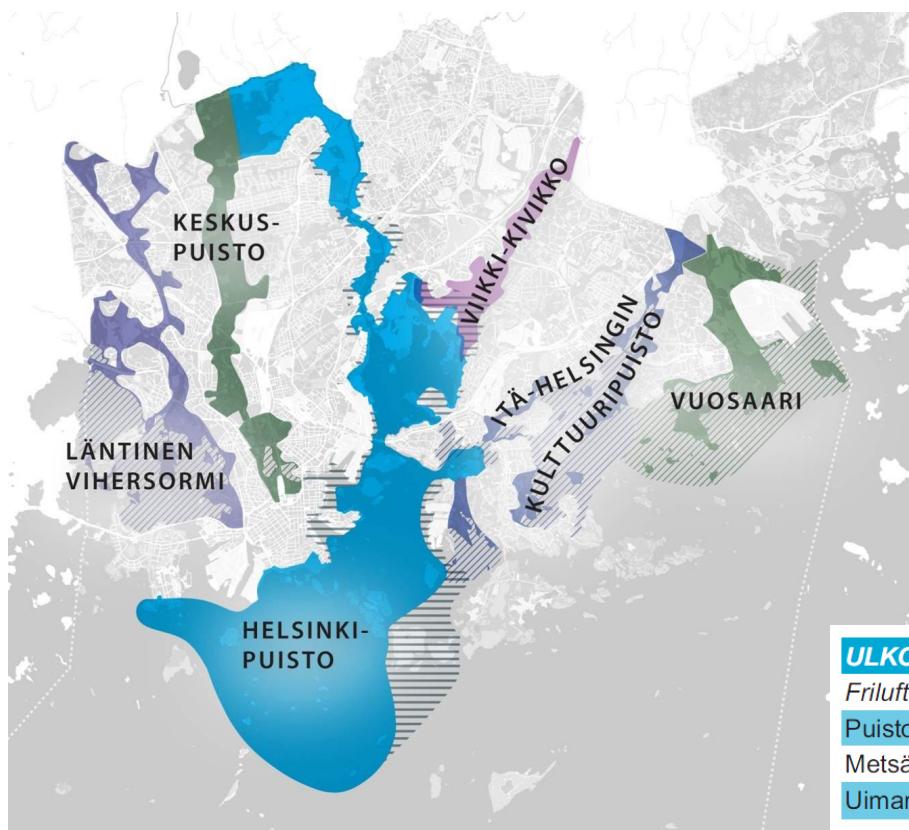
Vuosaareen tullaan ulkoilemaan joka puolelta pääkaupunkiseutua.

Rakentaminen vaikuttaa vääjäämättä Vuosaaren virkistysalueiden luonteen muuttumiseen. Yleiskaavatyöhön sisältyy kaupunkitasoiset luontoa ja virkistystä koskevat vaikutusarvioinnit, jota vasten myös virkistys- ja luontoalueita koskeva arvotus tehdään. Yleiskaavassa suunnitellaan virkistysalueverkosto, jossa huomioidaan luontoarvot ja suojelukohteet ja sovitetaan ne yhteen rakentamiseen osoitettavien alueiden kanssa. Vuosaaren virkistyspalvelutarjonta on tällä hetkellä koko kaupungin mittakaavassa hyvä.

Merellisyys on vahva elementti Vuosaaressa ympäri vuoden.

Kuvat: Salla Ahokas/KSV, Helsingin kaupungin aineistopankki 2014

Helsingin vihersormirakenne/ KSV

ULKOILU	2013
Friluftsliv Outdoor recreation	
Puistoa, ha	148
Metsää, ha	518
Uimarannat, kpl	4

Talvinen ulkoilureitti Uutelassa

Kuva: Helsingin kaupungin aineistopankki 2014

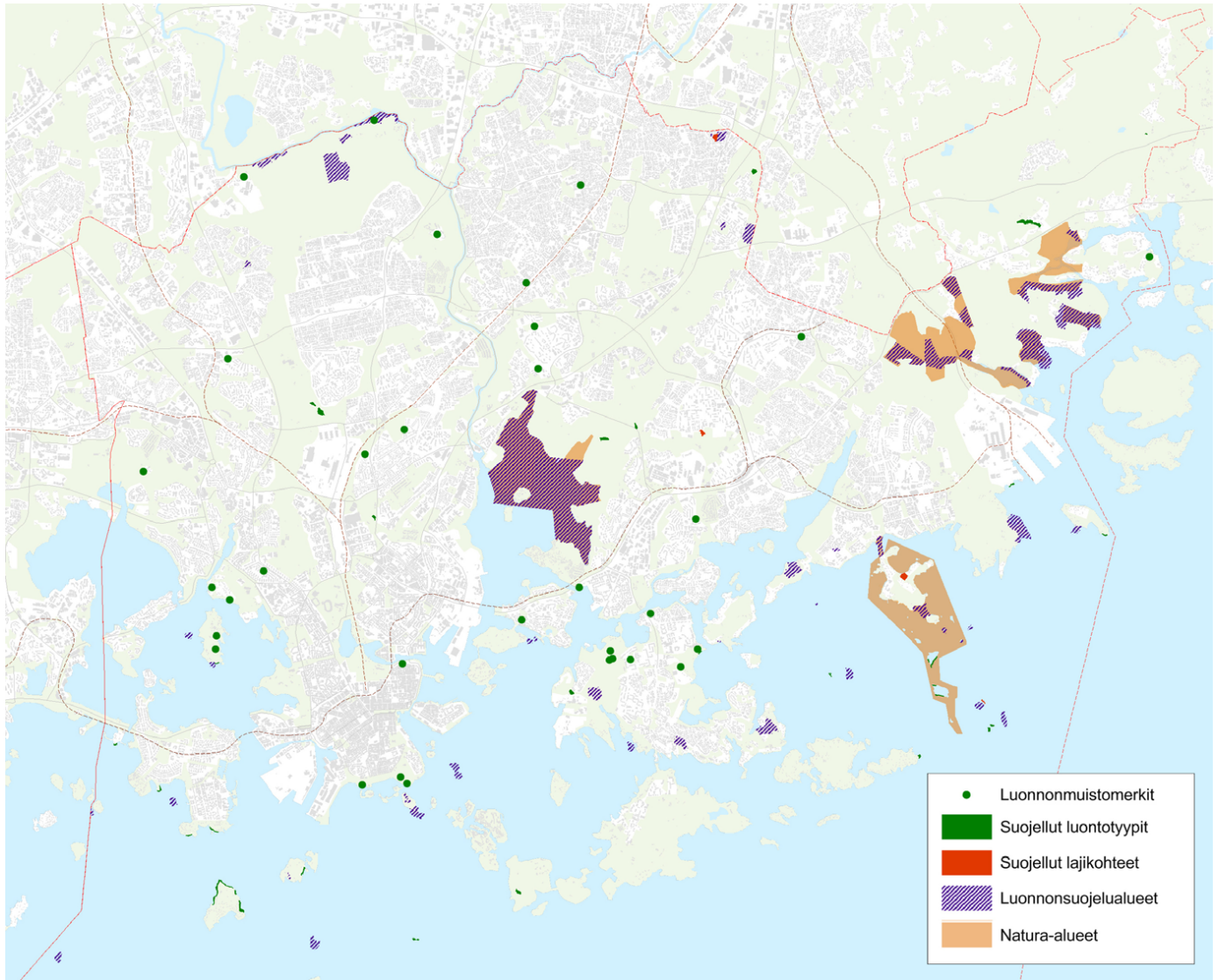
Uutelan ulkoilupuisto Vuosaaren kaakkoisnurkassa on harvinaisen laaja merellinen ulkoilualue. Alueen pinta-ala on 105 hehtaaria. Uutela on paitsi vuosaarelaisten, myös muiden helsinkiläisten suosima retkeilyalue. Alueella käy vuosittain yli 50 000 ihmistä. Uutelan erikoisuutena on runsas matelijoiden ja sammakkoeläinten lajisto. Skatanniemessä on jäljellä venäläisten rakentamia ensimmäisen maailmansodan aikaisia tykkiteitä sekä betoninen rannikotykkipatteri. Se on myös luonnonsuojelualue. Uutelassa on perinnetila sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaita huviloita, jotka ovat pääosin virkistyskäytössä.

Kesäistä veneilyä Kallahdessa

Kuva: Helsingin kaupungin aineistopankki 2014

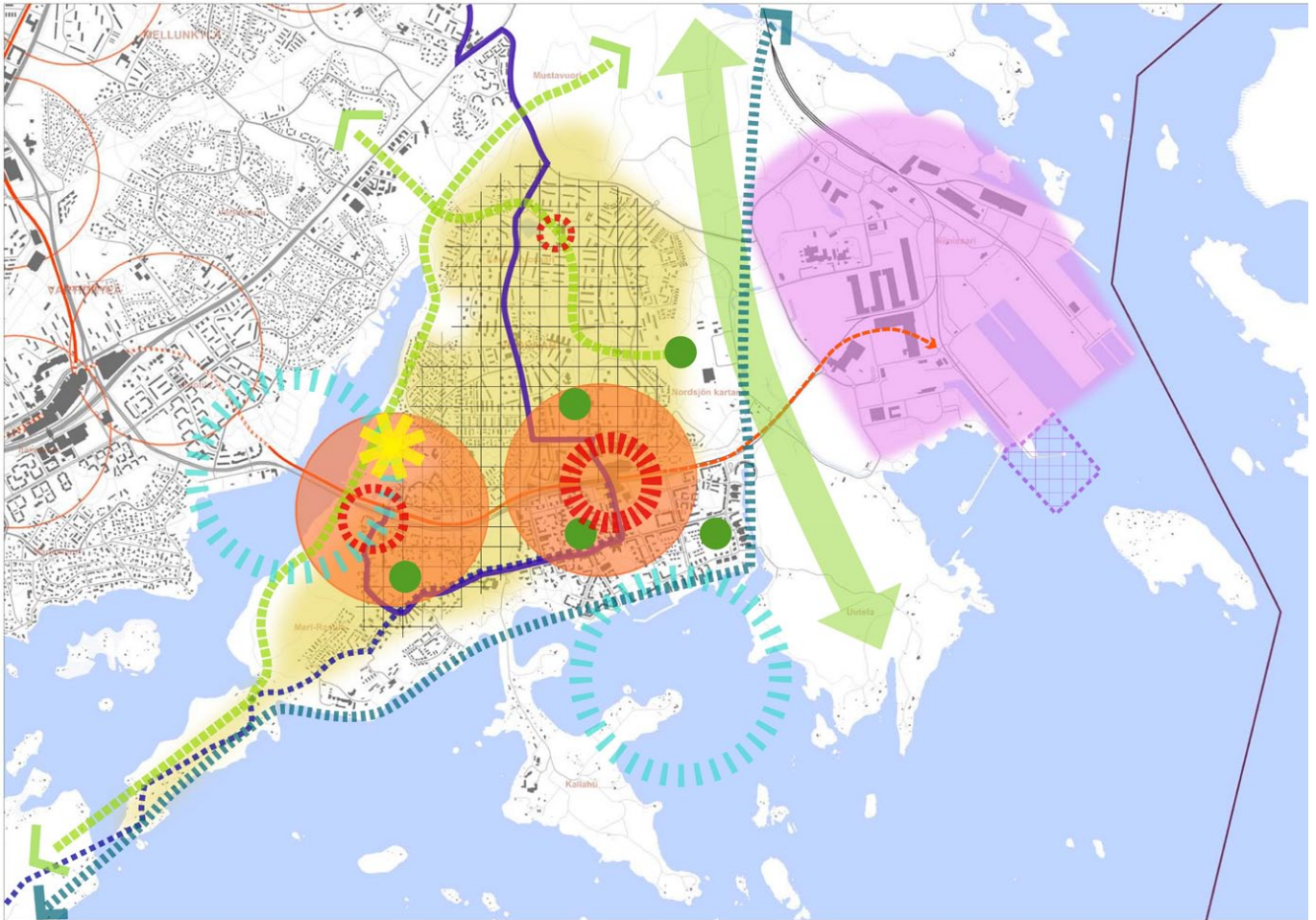
Kallahdenniemi on ainutlaatuinen virkistysalue Helsingissä eri vuosikymmeniä edustavine huviloineen ja arvokkaine luontoalueineen. Vielä noin 100 vuotta sitten Kallahdenniemen nykyiset rantaniityt olivat meren alla. Kallahden harjun ja rantaniityn luonnonsuojelualueet ja Kallahdenniemeä ympäröivä vesialue hiekkasärkkineen kuuluvat Natura 2000-verkostoon. Kallahdenniemessä toimii kulttuurikeskus Sofia.

Merkittävät luontokohteet, luonnonsuojelualueet sekä suojellut luontotyytit
Kuva: KSV/Yos 2013

2. Vuosaaren maankäytön suunnittelun lähtökohdat

- Vuosaaren metroaseman seutu tiivistyy sekoittuneilla toiminnoilla. Selvitetään asemakaavanmuutostarpeet nykyisillä toimitilatonteilla ja mahdollistetaan hybridirakentaminen siten, että alimpiin kerroksiin sijoittuu liike- ja toimitilaa ja ylempiin kerroksiin asumista
- Jatketaan Rastilan metroaseman ympäristön tiivistämistä. Meneillään olevat asemakaavanmuutokset sekä Meri-Rastilan osayleiskaava tukevat metroaseman tiivistämistä
- Tutkitaan täydennysrakentamismahdollisuuksia Vuotien varressa esimerkiksi Pohjakivenpuiston pohjoisreunassa
- Esitetään Pohjois-Vuosaaren yleiskaava 2002:n mukainen asuntoaluevaraus käyttäen pohjatyönä asemakaavaluonnosta, joka palautettiin uudelleen valmisteltavaksi vuonna 2009. Kaupunkisuunnittelulautakunnan päätöksen (26.2.2009) mukaisesti asiaa tarkastellaan uudestaan uuden yleiskaavan yhteydessä
- Jatketaan Keski-Vuosaaren tonttikohtaista lisärakentamista Keski-Vuosaaren Renessanssi-suunnitelman hyväksytyjen (kslk 12.6.2012) suunnitteluperiaatteiden mukaisesti
- Tutkitaan Meri-Rastilan tonttikohtaista lisärakentamista ja julkisen ympäristön kehittämistä
- Selvitetään saaristoraitiotien toimintaedellytykset ja reittilinjaukset ja mahdollistetaan sen toteutuminen ottamalla raidevaraus huomioon asemakaavoituksessa
- Selvitetään Raide-Jokeri 2:n ja saaristoraitiotien yhteensopivuus ja liityntäkohta
- Tutkitaan rakentamismahdollisuuksia saaristoraitiotien reitin varrella
- Säilytetään maakuntakaavan mukaiset viheryhteydet ja huomioidaan alueiden luontoarvot sekä kulttuurihistorialliset arvot
- Selvitetään joukkoliikenteen jatkoyhteys Vuosaaren satamaan ja yritysalueelle ja selvitetään myös alueen sisäiset liikenneyhteystarpeet
- Mahdollistetaan satamatoimintojen laajentuminen ja matkustajaterminalin rakentaminen sataman eteläpäätyyn
- Tuetaan merellisten toimintojen ja elinkeinojen kehittymistä ja vahvistetaan Vuosaaren imagoa merellisenä kaupunginosana

	Jokeri 2 linjaus		Kaupunginosapuisto/
urheilupuisto
	Saaristoraitiotien mahdollinen
linjaus		Meri-Rastilan leirintäalue
	Metro tai muu
raideliikenneyhteys satamaan		Merellinen toiminta
	Keskustatoimintojen alue		Rantareitti
	Metroaseman ympäristö		Viheryhteystarve
	Taajamatoimintojen alue		Sataman laajennusvaraus
	Kaupunkirakenteen tiivistäminen		Satama, sen yritysalue ja
voimalaitosalue
	Laajat, yhtenäiset viheralueet		

2.1 VUOSAAREN OSA-ALUEET JA MAANKÄYTÖN TULEVAISUUS

Vuosaaren keskusta

Vuosaaren keskusta on selkeästi palveluiltaan kehittynein ja maankäytöltään tiivein alue. Metroaseman ympäristössä (600m säde) asuu yli 13000 ihmistä ja työpaikkoja on noin 2400. Vuosaaren palvelut ovat keskittyneet pitkälti Vuosaaren keskusta, jossa kauppakeskus Columbus palvelee n. 8 miljoonaa asiakasta vuosittain. Kauppakeskukseen on helppo tulla, paikoitustilaa on runsaasti ja julkiset yhteydet lähialueilta ovat erittäin hyvät. Bussit ja metro kulkevat kauppakeskuksen kautta yhdistäen Vuosaaren suoraan Helsingin ydinkeskustaan.

Metroaseman tuntumassa sijaitsevat myös kaupungin terveys- ja sosiaalipalvelut, Vuosaaren urheilutalo sekä kulttuuritalot Vuotalo ja Nordsjö-Rastis. Keskustassa sijaitsee Tehtaanpuiston yläaste ja Vuosaaren lukio, useita päiväkoteja, KELA:n aluetoimisto ja Vuosaaren terveysasema. Tulevaisuudessakin palvelut keskitetään Vuosaaren keskusta, joka palvelee koko kaupunginosaa.

Vuosaaren keskusta on jäänyt keskeneräisen oloiseksi, kun toimitilatonteiksi kaavoitettuja tontteja on jäänyt rakentumatta. Jotta keskusta saataisiin paitsi lisää asumista hyvien palvelujen ja joukkoliikennedyhteyksien äärelle myös uutta liike- ja toimitilaa, tarkistetaan keskustan asemakaavoja ja tehdään tarvittavat asemakaavanmuutokset. Tarkoituksena on edistää monipuolisen, sekoittuneen kaupunkirakenteen syntymistä ja saada Vuosaaren keskusta valmiiksi. Korkean rakentamisen mahdollisuuksia metroaseman ympäristössä selvitetään.

Mosaikkitori

Kuva: KSV/ Salla Ahokas

Vuosaaren keskusta on vielä osin rakentumassa.

Kuva: Helsingin kaupungin aineistopankki

Vuosaaren keskustan mosaikkikortteli, havainnekuva

Kuva: NRT Arkkitehdit Oy 2012

Keski-Vuosaari

Keski-Vuosaarella tarkoitetaan pääosin 1960-luvulla rakennettua asuinalueetta, joka rajautuu Rastilan pientaloalueeseen, Niinisaarentiehen, Vuosaarentiehen ja Porslahdentiehen. Alueen eteläreuna yhdistyy Vuosaaren keskusta. Alueen keskellä kulkee Kallvikintie, jota pitkin runkolinja 560 ja tulevaisuudessa Raide-Jokeri 2 tulevat kulkemaan. Keski-Vuosaassa on oma pieni ostoskeskuksensa. Mustalammen ostoskeskuksen laajennus valmistuu keväällä 2014. Laajennusosaan sijoittuu päivittäistavara-kauppa, pieniä myymälätiloja sekä Helsingin kaupungin tiloja.

Keski-Vuosaari on suosittua metsäkaupunkimaista asuinalueetta, mutta rakennuskanta alkaa olla peruskorjauksessa. Tällä hetkellä tonttikohtaista täydennysrakentamista tutkitaan mahdollisuutena rahoittaa korjauksia taloyhtiöissä. Keski-Vuosaaren täydennysrakentamishankkeita on jo käynnistetty Lokkisaarentiellä ja Punakiventtiellä. Lisämahdollisuuksia tutkitaan ottaen huomioon 1960-luvun arkkitehtuuri ja alueen ominaispiirteet. Tehokkaampaa lisärakentamista tutkitaan Kallvikintien varteen, joka on alueen keskeisin joukkoliikennekatu ja yhdistää alueen Vuosaaren keskusta. Kallvikintien eteläpäähän tutkitaan myös liiketilarakentamista, joka vahvistaa osaltaan Vuosaaren keskustan kaupunkirakenteen monipuolisuutta.

Sekä Vuosaaren keskustaa että Keski-Vuosaarta koskevat keskeiset periaatteet alueen jatko suunnittelun pohjaksi ovat:

- Vuosaaren keskustaa kehitetään toiminnallisesti monipuolisena kaupunginosan keskustana hyödyntäen kehittyvien joukkoliikennedyhteyksien ja Vuosaaren sataman tuomia mahdollisuuksia.
- Vuosaaren keskustassa ja Keski-Vuosaassa mahdollistetaan tonttikohtainen lisärakentaminen ja tutkitaan hybridirakentamista
- Kaupunkirakennetta tiivistetään Kallvikintien varrella tukeutuen hyvin joukkoliikennedyhteyksiin (runkolinja 560 ja myöhemmin Raide-Jokeri 2)
- Kallvikintietä ja Porslahdentietä kehitetään kaupunkimaisina katuina säilyttäen katunäkymässä myös Keski-Vuosaarelle tyypillisiä metsäisiä osuuksia.
- Pohjoisen ostoskeskuksen palveluiden toimintaedellytyksiä vahvistetaan rakentamalla asuntoja ostoskeskuksen tuntumaan.
- Vuosaaren keskuspuisto säilytetään alueen vihreänä selkärankana.
- Lisärakentamisessa huomioidaan alueelle ominainen rakeisuus ja kulttuuriympäristön piirteet.

Keskivuosaaren renessanssin suunnitteluperiaatteet
Kuva: KSV/Crista Toivola

Kallvikintie
Kuva: KSV/Crista Toivola

Rastila

Meri-Rastila

Meri-Rastila rajoittuu maantieteellisesti pohjoisessa Vuotiehen ja metrorataan, lännessä Vartiokylänlahteen ja idässä Kallahden alueeseen. Etelässä se jatkuu aina Ramsinniemen kärkeen asti. Alueeseen kuuluvat pientalo- ja huvila-alueet Ramsinrannassa ja Ramsinniemessä. Ramsinniemessä sijaitsee meren rannalla myös kaksi kokoushotellia: Vuoranta ja Rantapuisto. Meri-Rastilassa asuu noin 5300 asukasta ja siellä on noin 400 työpaikkaa. Alue rakentui 1990-luvulla ja on melko väljä kerrostaloaluetta. Se on yksi Helsingin monikulttuurisimpia alueita ja alueella on erittäin korkea osuus aravuokra-asuntoja (lähes 45%).

Meri-Rastilassa on hyvä palvelutarjonta. Korttelitalo Meri-Rastilassa toimii ala-asteen koulu, päiväkotiki, nuorisotalo sekä seurakunta. Alueella on myös toinen ala-aste, useita päiväkotikiä sekä pieni ostoskeskus päivittäistavarakauppoineen ja liiketiloineen. Sieltä löytyy myös pienvenesatama.

Meri-Rastilan eteläosaan on Ramsinrannan alueelle rakentunut 2000-luvun alusta lähtien pientaloaluetta. Lisäksi Meri-Rastilan länsirantaan on Helsingin kaupunginvaltuustossa hyväksytty osayleiskaava (11.12.2013), joka mahdollistaisi asuntojen rakentamisen noin 1800 asukkaalle. Alue jatkaa Meri-Rastilan kaupunkirakennetta luontevasti, tukee Meri-Rastilan keskustan palveluiden kehittymistä ja tiivistää Rastilan metron asemanseutua. Osayleiskaavasta on laadintavaiheessa valitettu Helsingin hallinto-oikeuteen.

Uudessa yleiskaavassa esitetään rakentamista myös Meri-Rastilan eteläosaan siten, että se kuroisi yhteen Meri-Rastilan kaupunkirakennetta tulevan saaristoraitielinjauksen varrella. Rakentamisalue rajautuu siten, että alueella sijaitsevat merkittävät luontoarvot huomioidaan ja ranta-alue jätetään maakuntakaavan mukaisesti viheryhteydeksi.

Rakentamisalueena tutkitaan myös Ramsinniemeä lähtökohtana, että saaristoraitiotieyhteys Vartiosaaren ja sieltä Laajasaloon ja Kruunuvuorensillolle toteutuu. Ramsinniemeen tutkitaan myös virkistysaluevaihtoehto.

Jotta Meri-Rastilan olemassa oleva kaupunkirakenne kehittyisi monipuolisemmaksi ja asuntojen hallintajakaumaa sekä väestörakennetta aidosti tasapainoitettaisiin, on tutkittava myös tonttikohdista lisärakentamista. Meri-Rastilan julkisen tilan kehittämistä tulee tutkia lisärakentamisen yhteydessä.

Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaavan havainnekuva
Kuva: Helsingin kaupungin aineistopankki 2014

Havainnekuva Ramsinniemen eteläpäädyistä
Kuva: Aalto-yliopisto/Anni Reinikainen

Havainnekuva: Näkymä Ramsinniemeen
Kuva: Aalto-yliopisto/Anni Reinikainen

Vuotien pohjoispuoli

Vuotien pohjoispuoli on omakoti- ja rivitalovaltaista asuinalueita, jonka rakennuskanta on pääosin 1940-1980 -luvulta. Poikkeuksena on aivan metroaseman tuntumassa sijaitseva Rastilankallion korttelialue, jossa on kolmesta kuuteen kerroksisia kerrostaloja sekä matalia rivitaloja. Korttelialue on mallikas esimerkki monipuolisesta, kaupunkiympäristöön sopivasta asuinrakentamisesta suurkorttelin keskellä sijaitsevine puistoineen, päiväkotineen ja asuintoiveineen, joihin on liitetty työtiloja.

Rastilan metroaseman kupeessa sijaitsee kaupungin ainoa leirintäalue sekä 1800-luvulta peräisin oleva Rastilan kartano, jossa toimii nykyään muun muassa ravintola. Rastila tukeutuu voimakkaasti Vuosaaren palvelutarjontaan. Leirintäalue on vilkkaassa käytössä erityisesti kesäisin ja on myös osa kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävää Puotilan kartanon aluetta. Alue säilytetään virkistyskäytössä.

Nykyisellään Rastilan metroaseman ympäristössä kaupunkirakenne on vielä kohtalaisen väljää ja aluetta leimaa Vuotien jättämä suuri katu - ja metrokuilu. Rastilan metroaseman vieressä on myös rakentamattomia toimitilatontteja joille on meneillään asemakaavanmuutos asumiseen. Nk. Karavaanikadun korttelit kaavoitetaan asumiseen. Tavoitteena on lisätä asumista Rastilan metroaseman läheisyydessä. Pieniä liiketiloja on tarkoitus sijoittaa katutasoon Karavaanikadun puolelle. Rastilan metroaseman ympäristössä (600m säde) on noin 5000 asukasta ja viitisensataa työpaikkaa.

Pohjois-Vuosaari

Tällä hetkellä Pohjois-Vuosaari on pääosin rakentamaton aluetta, joka on virkistyskäytössä olevaa metsämaastoa. Alueella sijaitsee ensimmäisen maailmansodan aikaisia tykkiteitä ja vanha ammusvarasto. Alueelle on myöhemmin rakennettu ulkoilureittejä sekä ajoyhteys entiselle kaatopaikalle ja täyttömäelle (Vuosaarenhuipulle). Mustavuoren läntinen osa on kallioaluetta, jolla kasvaa pääosin karua kalliomännikköä. Sitä reunustaa lännessä rinnelehto. Kallioharjanteiden välissä on luonnontilainen räme. Pohjoinen ja itäinen osa ovat pääosin ojitettua kuusivaltaista kangaskorpea. Alueella on vilkkaassa käytössä olevia ulkoilureittejä.

Mustavuori on pääkaupunkiseudun arvokkain lehto. Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaiden kallioalueiden inventoinnissa on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaiksi kalliokohteiksi. Mustavuoren pohjoisosa on osa Mustavuori-Porvarinlahti luonnonsuojelualuetta, joka on osa Natura 2000 verkostoa.

Pohjois-Vuosaaren on tehty asemakaavaluonnos, joka palautettiin uudelleen valmisteltavaksi vuonna 2009 (kslk 26.2.2009). Kaupunkisuunnittelulautakunta kirjasi tuolloin, että asiaa tarkastellaan uudestaan seuraavan yleiskaavaprosessin yhteydessä. Pohjois-Vuosaari on merkitty pientalovaltaiseksi alueeksi yleiskaava 2002:ssa.

Uudessa yleiskaavassa osoitetaan alue edelleen rakentamiseen ja alueen suunnittelun pohjaksi otetaan edellisen asemakaavaluonnoksen kerrosalamäärä, n. 100 000 k-m², joka tarkoittaisi asuntoja noin 2000 uudelle asukkaalle. Alueen suunnittelun lähtökohdaksi on tuottaa kaupunkirakenteeltaan, rakennustavaltaan ja asutajakaumaltaan monipuolinen alue, joka tukeutuu tulevaan Raide-Jokeri 2:n.

Lähimmät kaupalliset palvelut sijaitsevat Vuosaaren pohjoisessa ostokeskuksessa noin 300 m Niinisaarentiestä etelään. Vuosaaren keskustassa noin 2 km:n päässä ja Itäkeskuksessa noin 4 km:n päässä on tarjolla monipuoliset kaupalliset ja julkiset palvelut. Raide-Jokeri 2 kytkee tulevaisuudessa uuden asuntoalueen tehokkaasti muuhun seutuun. Reitin varrella sijaitsee merkittäviä keskustoja, kuten Kontula, Myllypuro ja Malmi.

Rastilankallio

Kuva: Helsingin kaupungin aineistopankki

Näkymä Pohjois-Vuosaaren

Kuva: KSV/Aos

Mustavuoren eteläosan

asemakaavaluonnos vuodelta 2009

Kuva: KSV/Aos 2009

Vuosaaren satama

Vuosaaren satama otettiin käyttöön marraskuussa 2008, jolloin Länsisataman tavarasatama-toiminnot ja Sörnäisten sataman toiminnot siirtyivät Vuosaareen. Vuosaaren sataman kautta kulkee sekä kontti- että roro-liikennettä sekä jonkin verran lähinnä Saksaan suuntautuvaa ns. ropax-matkustajaliikennettä.

Nykyisellään Vuosaaren sataman hallinnoiman alueen laajuus on n. 240 hehtaaria ja siihen kuuluu varsinaisen satama-alueen lisäksi satamaan liittyvälle yritystoiminnalle varattuja alueita kuten logistiikka-alueet sekä satamakoneiden ja satamaan liikennöivän ajoneuvokaluston huolto- ja korjaustoimintojen alueet, joiden kehittämisestä Helsingin Satama osaltaan vastaa yhteistoiminnassa alueella toimivien yritysten kanssa. Logistiikka-alueella on vielä rakentamattomia tontteja. Vuonna 2013 Vuosaaren satamakeskuksen alueella työskenteli 2028 henkilöä 54 työnantajan palveluksessa.

Vuosaaren satama toimii ns. läpivirtaussatamana, eli suurin osa tavaroista kuljetetaan nopeasti laivoista satama-alueen ulkopuolella sijaitseviin logistiikkakeskuksiin. Vuosaaren satama sijaitsee Kehä III:n päässä hyvien liikenneyhteyksien alueella. Kehä III on Suomen merkittävin logistiikkatoimintojen keskittymä. Kehätien varressa sijaitsee Suomen selvästi suurin lentorahtiasema sekä useita logistiikka- ja tukkualan logistiikkakeskuksia.

Useat muutostekijät tulevat lisäämään Vuosaaren sataman volyymeja että sataman vieressä olevan logistiikka- ja yritysalueen toimintaa ja työpaikkoja. Näitä tekijöitä ovat Helsingin metropolialueen merkittävä väestönkasvu ja asutuksen tiivistyminen: Suomen tuonti- ja logistiikkarakenteiden muutokset sekä Tallinnan liikenteen merkittävä kasvu (ja Rail Baltic yhteys). Nykyisellä sataman, yritysalueen ja liikenneyhteyksien kapasiteetilla Vuosaaren sataman liikenteen on mahdollisuus kasvaa nykyisestä kaksinkertaiseksi.

Uuden yleiskaavan myötä varmistetaan Vuosaaren sataman kasvuedellytykset pitkälle tulevaisuuteen. Tulevia kehittämishankkeita ovat:

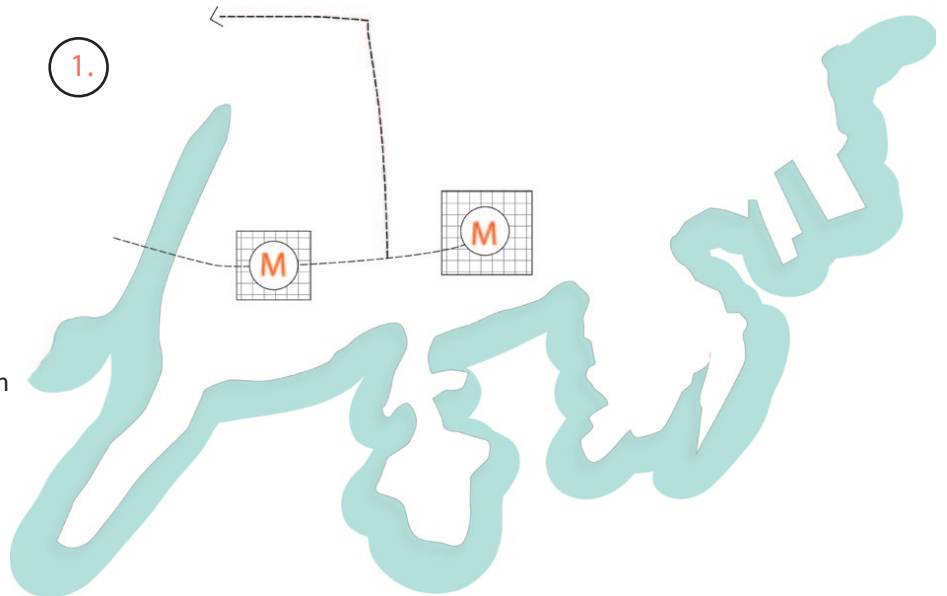
- meriväylän kapasiteetin lisääminen, väylän syventäminen 13 metriin
- Helsingin energian voimalaitosratkaisujen tukeminen eli mahdollisen biopolttoaineen käytön lisääminen ja sitä tukevat satamaratkaisut (laiturit, varastointi, kuljettimet).
- varautuminen LNG-laivojen vaatimiin polttoainetäydennyksiin ja muihin vähäpäästöisiin polttoaineratkaisuihin.
- Helsingin ja Tallinnan välisen rahtiliikenteen käynnistäminen Vuosaaresta.
- Östersundomin yritysalueen kehittyminen Vuosaaren sataman kupeessa
- varautuminen rahtiliikenteeseen tukeutuvan matkustajaliikenteen kehittämiseen Vuosaaren alueelta (terminaalit, laiturit, julkisen liikenteen yhteydet).
- rautatieliikenteen kuljetusosuuden lisääminen Vuosaaren kuljetuksissa, mm. kontti- ja yksikkörautatieliikenteen käynnistäminen Vuosaaren satamaan.
- julkisen liikenteen kehittäminen Vuosaaren alueelle, mm. metro- ja/tai pikaratikkayhteys yritysalueelle ja terminaaleihin.
- Vuosaaren yritysalueen kehittäminen: yritysten houkuttelu alueelle ja meriklusteriosaamiskeskuksen käynnistäminen alueella.

2.3 Suunnittelun vaiheistus

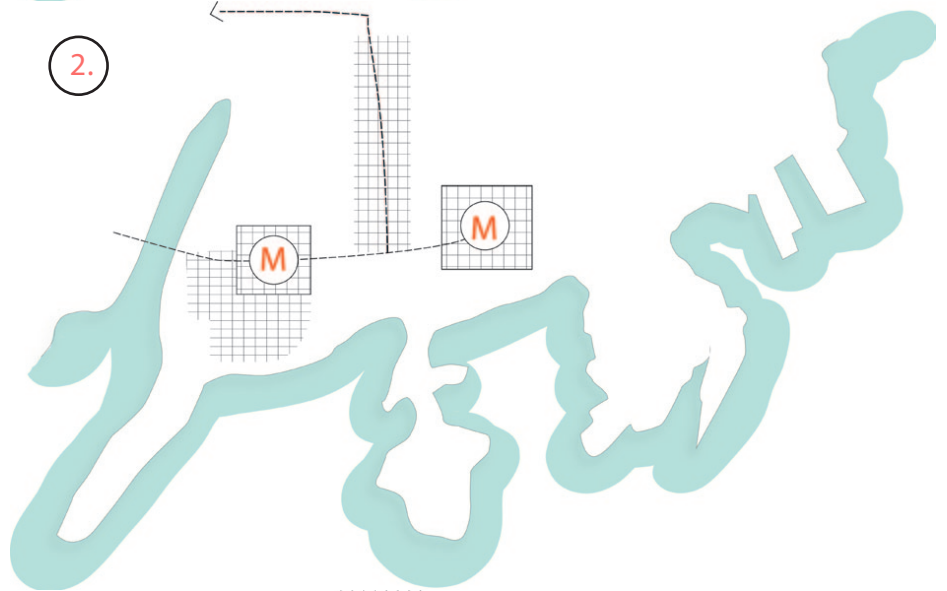
1. Lyhyellä aikavälillä

- Metroasemien ympäristöjen tiivistäminen
- Vuosaaren keskustan kehittäminen ja lisärakentaminen
- Suunnitteilla olevien asemakaavahankkeiden käynnistäminen
- Runkolinja 560 liikennöinti

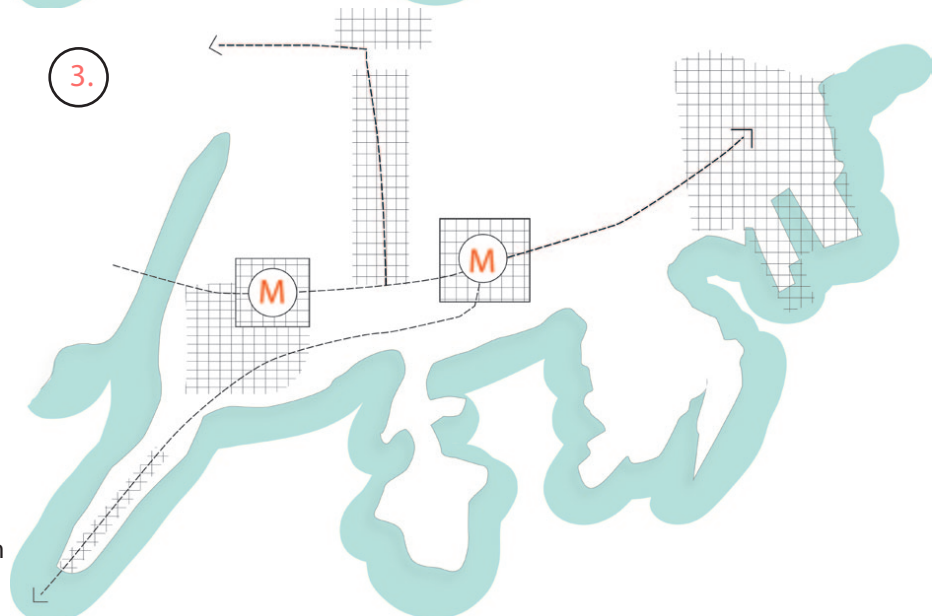
2. Keskipitkällä aikavälillä

- Meri-Rastilan tonttikohtainen lisärakentaminen
- Meri-Rastilan osayleiskaava-alueen rakentaminen
- Kallvikintien lisärakentaminen
- Raideyhteys Vuosaaren satamaan ja sataman yritysalueelle

3. Pitkällä aikavälillä

- Pohjois-Vuosaaren rakentaminen
- Meri-Rastilan metsän eteläosan rakentaminen
- Ramsinniemen rakentaminen ja virkistysaluekehittäminen
- Saaristoraitiotien liikennöinti
- Raide-Jokeri 2 pikaraitiotien liikennöinti
- Vuosaaren sataman ja yritysalueen laajentuminen ja matkustajaterminaalien rakentaminen

2.3. VUOSAAREN LÄHIALUEIDEN VIIMEAIKAISIA SUUNNITTELUHANKKEITA

Helsingin Ramsinniemen maankäyttösuunnitelma - uusi asuinalue saaristoraitiotien varrella

Ramsinniemen suunnittelusta on valmistunut kesällä 2014 Aalto-yliopiston diplomityö, jonka KSV on lunastanut. Diplomityö luo katsauksen Ramsinniemen rakentamiseen lähtökohtina tiiviin ja tehokkaan korttelirakenteen saavuttaminen, joka taloudellisesti tukee saaristoraitiotien rakentamista. Suunnitelmassa korostetaan alueen luonnetta ja Ramsinniemestä muodostuu omaleimainen asuinalue Saaristoraitiotien varrella. Tiiviin korttelirakenteen ansiosta Ramsinniemen

virkistysalueet säilyvät yhtenäisinä ja rakentamisen aikaisen maanmuokkauksen haitat vähenevät. Suunnitelmassa korostuu jalankulun ja pyöräilyn sekä joukkoliikenteen ehtoilla toteutettava kaupunkiympäristö.

Ramsinniemen maisemaselvitys

Ramsinniemen maisemaselvityksen tarkoituksena on antaa yleispiirteinen kuva Ramsinniemestä sen maiseman näkökulmasta. Selvitykseen sisältyy katsaus alueen historiallisiin vaiheisiin sekä kuvaus sen maisemarakenteesta, maiseman erityispiirteistä ja merkittävistä luontokohteista. Selvityksessä esitellään Ramsinniemen nykytila sekä selvitetään alueen suunnittelutilanne.

Itäkeskuksen alueen kokonaistarkastelu

Itäkeskuksen alueelle tehdään kaupunkikuvallinen ja liikenteellinen kokonaistarkastelu, jonka jälkeen asemakaavojen tarkistusta jatketaan. Kehä I:n ja Itäväylän liittymäalueelle tutkitaan kahta eri liittymävaihtoehtoa, tunnelia ja siltaa. Samalla tutkitaan Itäväylän päälle rakentamista kauppakeskuksen kohdalla. Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti 9.4.2013 kaupunginhallitukselle, että jatkosuunnitteluun valittaisiin vaihtoehto "Kaukalo". Yleissuunnitelman viimeistelyä jatketaan. Yleiskaavaa varten laadittiin kokonaistarkastelu koko Itäkeskuksen alueesta vuonna 2013.

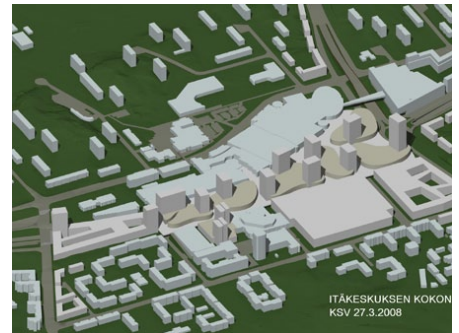
Puotilanranta-Niittyrinta (Asemakaava Kslk 2007-0582)

Vuosaaren sillalta Koivuniemen kärkeen ulottuvalle ranta- ja vesialueelle suunnitellaan asumista, venesatamatoimintaa ja alueelle soveltuvaa liiketoimintaa. Myös asuntolaivojen sijoittamista tutkitaan. Kevyen liikenteen verkostoa täydennetään rantoja kiertävän raitiston sekä Itäkeskuksen ja Vuosaaren suuntaan

havainnekuvia hankkeista

Ramsinniemen maankäyttösuunnitelma
Diplomityö Aalto-yliopisto/ Anni Reinikainen

Itäkeskuksen kokonaistarkastelu
KSV/2008

Itäkeskuksen liittymävaihtoehto "kaukalo"
KSV/ 2013

Vuosaari, voimalaitosalue (Asemakaava 122482013-001635)

Alueelle suunnitellaan uutta biopolttoainetta hyödyntävää voimalaitosta (Vuosaari C) nykyisten voimalaitosten yhteyteen. Hankkeeseen sisältyy myös uusia polttoainevarastoja, pistolaituri, rautatie- ja maantiekuljetuksien lastauspaikat sekä polttoaineen kuljetin.

Östersundomin yhteinen yleiskaava (Osayleiskaava Kslk 2010-1035)

Östersundomin alueelle, johon sisältyy alueita Helsingistä, Vantaalta ja Sipoosta, laaditaan oikeusvaikutteinen maankäyttö- ja rakennuslain 46 §:n tarkoittama Helsingin, Vantaan ja Sipoon kuntien yhteinen yleiskaava.

Meri-Rastilan länsiranta (Osayleiskaava 12155Kslk 2007-0580)

Meri-Rastilan asuntoalueen ja Vartiokylän lahden väliselle alueelle, kävelyetäisyydelle Rastilan metroasemasta, suunnitellaan uusia asuntoja ja toimitiloja. Osayleiskaavassa määritellään rakennettavan alueen rajaus sekä alueelle sopivan rakentamisen määrä ja luonne.

Vartiosaari (Osayleiskaava HEL 2011-007765)

Vartiosaaren osayleiskaavan suunnitteluperiaatteet on hyväksytty kaupunkisuunnittelulautakunnassa 26.11.2013. Vartiosaaresta suunnitellaan omaleimainen, monipuolinen ja tiiviisti rakennettu saaristokaupunginosa, jossa on sekä asumista että kaikkia helsinkiläisiä palvelevia virkistys- ja vapaa-ajan toimintoja. Vartiosaarta suunnitellaan 5000-7000 asukkaalle.

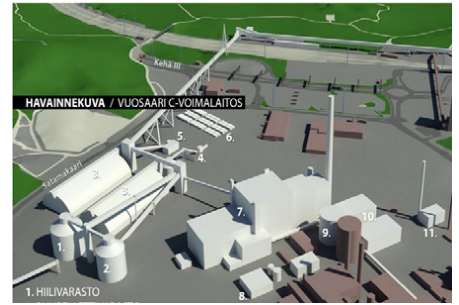
Osayleiskaavaluonnoksesta päätetään kaupunkisuunnittelulautakunnassa vuoden 2015 alkupuolella.

Itäinen saaristo (Asemakaava Kslk 2007-0579)

Suunnittelualueeseen kuuluu 30 Helsingin itäisen saariston saarta ja saman verran asumattomia luotoja sekä näitä ympäröivät vesialueet. Alueelle suunnitellaan virkistystä, lomailua, veneilyä ja matkailua palvelevia alueita, loma- ja muuta pienimuotoista asumista ja työntekoa, luonnonsuojelualueita ym. pääasiassa Helsingin yleiskaava 2002:n ja Helsingin saariston ja merialueen osayleiskaavan pohjalta.

Kurkimoision alue

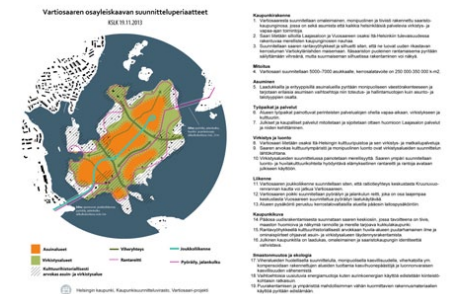
Alueelle on rakentumassa n. 400 pientaloaluetta. Asemakaava on tullut voimaan 29.6.2012. Vireillä olevassa asemakaavamuutoksessa osa pientalokortteleista muutetaan kerrostaloasumiseen.

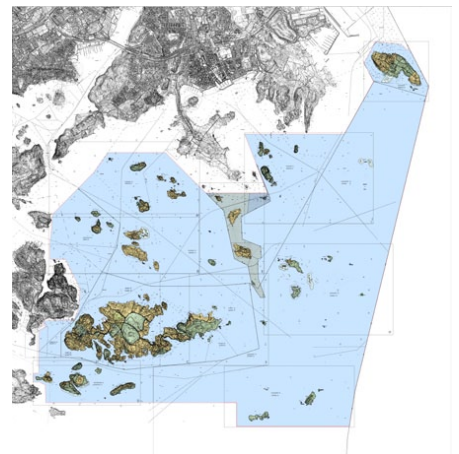
Vuosaari C - voimalaitoksen havainnekuva

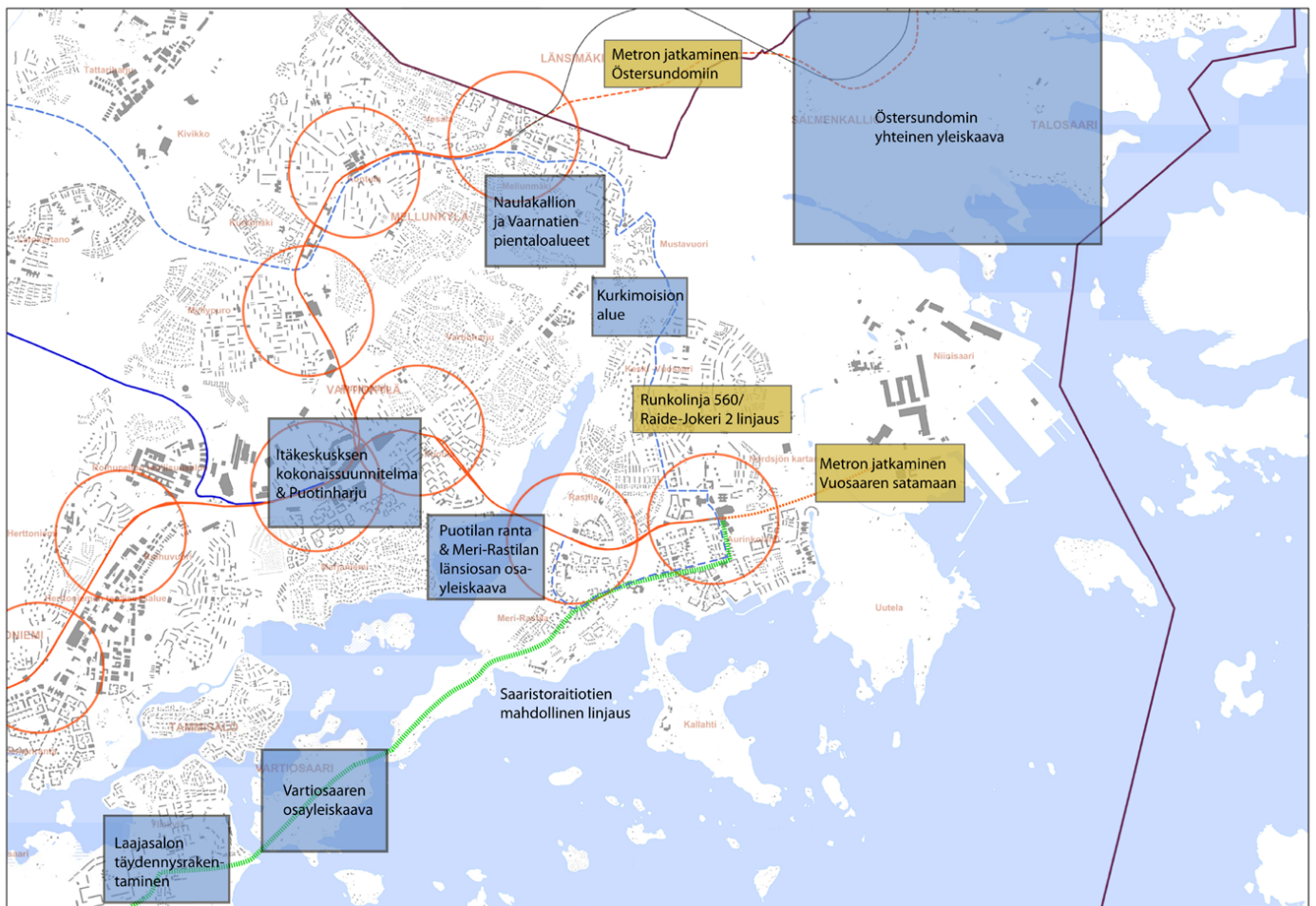
Talvinäkymä Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaavan asuinalueesta

Vartiosaaren osayleiskaavan suunnitteluperiaatteet 19.11.2013

Itäisen saariston asemakaava

Vuosaaren lähiympäristön suunnitteluhankkeita/KSV Salla Ahokas

3. VUOROVAIKUTUS

3.1 Yleiskaavapajat

Alkuvuodesta 2014 järjestettiin kaupunkisuunnitteluviraston toimesta neljä alueellista asukastyöpajaa, jotta yleiskaavaluonnoksen pohjaksi saatiin ajantasainen käsitys asukkaiden näkemyksistä kaupungin maankäytön suunnittelun periaatteista. Tilaisuuksiin osallistui kaiken kaikkiaan 250 ihmistä. Tilaisuuksia oli neljä, jotka kaikki kohdentuivat omaan alueelliseen kokonaisuuteensa – kantakaupunkiin, itäiseen kaupunkiin, pohjoiseen kaupunkiin ja läntiseen kaupunkiin. Jokaiseen tilaisuuteen osallistui 60-70 asukasta ja osallistujat jaettiin 5-8 ryhmään osallistujan kiinnostuksen mukaisesti. Jokaisen ryhmän tavoitteena oli ohjatusti tuottaa ryhmän yhteinen näkemys kohdealueen kehittymisestä vuoteen 2050 mennessä.

Itäiseen Helsinkiin saatiin seuraavanlaisia kehittämissuhteita:

Kaupunkirakenteen kehittäminen

- Metron varren / Itäväylän suunnan rakentaminen / kaupunkibulevardi saa vahvaa kannatusta
- Voimakasta lisärakentamista valittuihin paikkoihin, asemien yhteyteen, erityisesti Itäkeskukseen
- Sovittavaa lisärakentamista Roihuvuoreen, lähes suojeleva asenne Länsi-Herttoniemeeseen
- Asumisen ja työpaikkojen sekoittaminen toistuva teema Herttoniemen ja Roihupellon alueella, yleisenä toivomuksena näiden alueiden rohkea käsittely, Itäväylän kääntäminen Herttoniemen yritysalueen läpi ja tähän liittyvä voimakas tiivistäminen

Liikennejärjestelmä

- Raitiovaunulinjaston laajentaminen -erityisesti siltä osin miten se ei uhkaa olemassa olevia viheralueita- saa laajaa kannatusta
- Tukea kaupunkibulevardille ja Itäväylän kattamisajatuksille
- Pyöräilyn kehittämistä myös kaupungin osissa, painotus ei kuitenkaan niin vahva kuin kantakaupungissa
- Vesiliikenteen kehittämistä toivotaan, uusien merellisten keskusten rakentamista ehdotetaan

Viheralueet

- Merelliset toiminnot korostuvat toiveissa

Olemassa olevien viheralueiden arvot koetaan hyvin tärkeiksi, Esim. Kivinokan säilyminen nykyisellään / virkistysalueena kehittyminen toistuu kaikissa ehdotuksissa. Vartiosaaren varovaista rakentamista ehdottaa yksi ryhmä.

Kuva: KSV/Mikko Uro

Erityisesti Vuosaaren kohdistavassa pajassa kaupunkilaiset työstivät vision nimeltä ”Merellinen, vihreä Itä”. Ryhmä tiivisti Vuosaaren Visio 2050 kehittämistoiveet seuraavasti:

- Merkittävät viheralueet säilytetään eli ei pirstota viheralueita täydentämiskäytöksillä (Meri-Rastilan metsä, Leirintäalueesta kulttuuripuisto, Uutela, Kallahti, Ramsinniemi, Mustavuori, Vartiokylänlahden kiertävä reitti, Puotilan kartanon puisto, Broändan purolaakso jne). Säästetään ranta-alueita yleisessä käytössä.
- Tiivistetään harkiten jo rakennettuja alueita (esim. merkityt alueet). ”Yksiö puutarhassa”-konseptia hyödynnetään, täydennysrakentamisen ei aina tarvitse olla vain kerrostaloja. Väyliä äärellä korkeita rakennuksia, nykyisiä matalia rakennuksia voidaan korottaa uusilla kerroksilla ja samalla remontoida rakennuksia.
- Katetaan Vuotie Rastilasta Kallvikintielle asti ja Itäväylä Itäkeskuksen kohdalta ja rakennetaan kannen päälle. Liikenneväylien reunoille harkitusti lisärakentamista
- Pyöräbaana saarien kautta kaupunkiin ja kunnon liittymät baanalle. Pyöräilyteitä lisätään ja parannetaan. Parannetaan vesiliikenneyhteyksiä lähisaariin ja keskustaan. Liikennesuunnittelua pyöräilyn ja kävelyn ehdoilla.
- Vuosaaren sisäinen liikenne hoidetaan ympyräratikalla. Metro jatketään Vuosaaren satamaan asti. Rahtiliikenne ohjataan kehä III:n kautta pois Vuosaaren keskustasta (Painorajoitus Vuosaaren sillalle ensi hätään)

Merellinen, vihreä Itä- ryhmän kehittämisehdotuskartta

3.2 Helsinki 2050 internet-kysely

Loppuvuodesta 2013 teetettiin internet-kysely ”Helsinki 2050”, jonka tarkoituksena oli kerätä paikkatietosidonnaista tietoa Helsingin kehittämiseksi vuoteen 2050. Kyselyyn vastasi noin 4 700 henkilöä ja kartalle tehtiin noin 33 000 merkintää. Aineisto on merkittävä paitsi suuren osallistumisprosenttinsa ja paikkatietoaineistonsa takia myös siksi, että suurin osa vastaajista oli lapsiperheellisiä tai parisuhteessa eläviä yli 30-vuotiaita työkäisiä. Tämä ryhmä on yleensä hyvin vaikeasti tavoitettavissa, koska monet elävät elämänsä ”ruuhkavuosia”.

Vuosaaren osalta rakentamisen paikkoja osoitettiin eniten Vuotien varteen ja metroasemien ympäristöön, mutta toisaalta myös Meri-Rastilaan mukaanlukien Meri-Rastilan metsään sekä Vuosaaren golf-kentälle. Tärkeimmiksi virkistysalueiksi koettiin Uutela, Meri-Rastilan metsä, Ramsinniemi, Kallahdenniemi ja Mustavuori. Kaupunkitilan parantamishdotuksia oli osoitettu eniten Meri-Rastilan keskustaan ja ehkä hieman yllättäen Aurinkolahteen. Ainoaksi kohteeksi, jossa rakentamisen paikat ja virkistystoiminnan paikat koettiin vahvasti ristiriitaisiksi oli Meri-Rastilan länsirannan metsä.

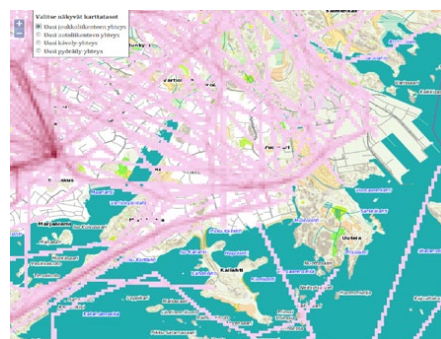
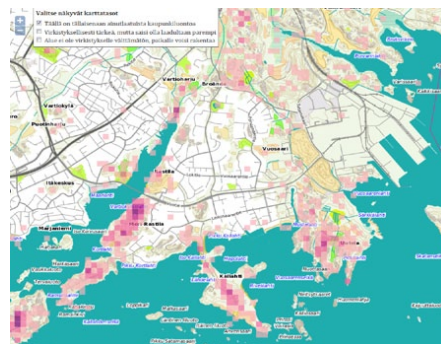
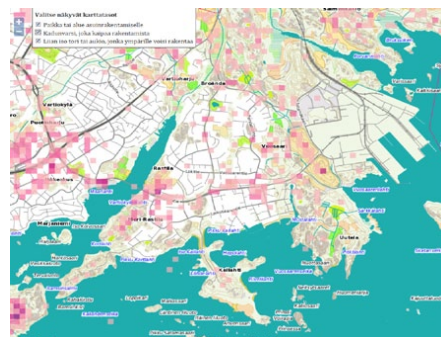
Erityisesti uusien pyöräily- ja joukkoliikenneyhteyksien kehittäminen koettiin tärkeänä. Runsaasti merkintöjä tehtiin Rastilan metroasemalta Meri-Rastilan läpi ja Ramsinniemestä kohti Vartiosaarta ja Helsingin keskustaa. Tälle välille toivottiin myös autoliikenneyhteyttä. Kävely-yhteysmerkintöjä saatiin eniten Vuosaaren sillalle. Vuosaaren silta koetaan meluisana ja epämiellyttävänä reittinä kävellen ja pyöräillen. Vuosaaren satamasta toivottiin parempia joukkoliikenneyhteyksiä seudulle. Myös merellisiä joukkoliikenneyhteystoiveita oli merkitty muutama. Kyselyn loppuraportti on luettavissa osoitteessa: http://www.yleiskaava.fi/wp-content/uploads/2014/02/mapita_ksv_raportti_10022014.pdf.

Karttakyselyn runsaan paikkatietodatan käsittelyn avuksi on kehitetty myös uusia sovelluksia. Kenen kaupunki -sovelluksessa yleiskaavan karttakyselyn vastauksia voi tarkastella tiiviinä infopakettina kaupunginosittain. Kenen kaupunki kokoaa jokaisen kaupunginosan vastaukset yhdelle sivulle, ja kertoo esimerkiksi mihin vuosaarelaiset vastaajat haluaisivat uutta rakentamista tai mitkä paikat heistä ovat ankeimpia. Kaupunginosanäkökulman kautta vastausmassaan saa myös inhimillisemmän paikallisen näkökulman ja jokainen voi peilata omia käsityksiään eri kaupunginosista vastausten valossa. Pitävätkö stereotypiat paikkansa?

Vuosaaren osalta Kenen kaupunki sovelluksesta saatua tietoa on muun muassa se, että suurin osa vastanneista asuu erittäin todennäköisesti tai todennäköisesti alueella viiden vuoden päästä, joukkoliikenne koetaan tärkeimmäksi kulkumuodoksi ja eniten vastaajia oli 38-59 vuotiaiden ikäryhmistä. Lisää palveluita ja kaupunkitilan kehittämistä toivotaan erityisesti Vuosaaren keskustan ja Meri-Rastilan keskustan ympäristöihin. Myös urheilupuiston alueen kehittäminen nousi esille.

Kenen kaupunki -sovelluksessa on myös helposti mahdollista tarkastella vastauksiin liitettyjä avoimia kommentteja. Sovellukseen on mahdollista tutustua internet-sivustolla osoitteessa: <http://dev.hel.fi/kenenkaupunki/#409>.

Muitakin sovelluksia on kehitetty avoimen kyselydatan pohjalta. Esimerkiksi kaupunginosiin kohdistuvia sanapilviä on mahdollista tarkastella osoitteessa: <http://dev.hel.fi/open311-test/ksv/image/sanapilvet.html>. Vuosaaren osalta sanapilvessä korostuvat erityisesti luontoarvot.

Helsinki 2050-kyselyn tuloksia kartalla, Mapita Oy

3.3 Asukkaiden näkemykset ja yleiskaava

Rakentaminen

Yleiskaavassa ehdotetut rakentamisalueet ovat osin ristiriidassa asukkaiden näkemyksiin. Asukkaat olivat samaa mieltä metroasemien tiivistämisestä, mutta osa ei toivo rakentamista olemassa oleville viheralueille. Yleiskaavassa rakentamista esitetään Meri-Rastilan metsään, Ramsinniemen ja Pohjois-Vuosaareen. Näiden alueiden rakentamisen vaikutuksia arvioidaan yleiskaavaluonnoksen yhteydessä tehtävissä vaikutusten arvioinneissa. Täydennysrakentaminen nähdään suureksi osaksi myönteisenä, mutta osa asukkaista ei haluaisi muutosta varsinkaan 1960-luvun ”metsäkaupunkiin” Keski-Vuosaareessa.

Liikenne

Vuotien aiheuttaman kuilun kattamista voidaan tutkia tulevaisuudessa, mutta tällä hetkellä se ei kuulu yleiskaavassa esitettäviin kansirakennehankkeisiin. Vuotien varrtta sen sijaan täydennetään Rastilassa, Meri-Rastilassa sekä Vuosaaren keskustassa. Joukkoliikenteen yhteyksien parantaminen toteutuu osittain jo runkolinja 560 aloittaen liikennöinnin vuonna 2015. Tulevaisuudessa samaa linjaa voi liikennöidä Raide-Jokeri 2 pikaraitiotie. Vuosaaren satamasta toivottiin parempia yhteyksiä seudulle. Vuosaaren keskustasta piirretään yleiskaavaluonnokseen raidevaraus Vuosaaren satamaan. Satamasta eteenpäin on tutkittava yhteyksiä Vantaan ja Sipoon suuntaan. Yleiskaavaan merkitään myös raidevaraus Vartiosaaresta Ramsinniemen ja Meri-Rastilan kautta Vuosaaren keskusta. Tämän raideyhteyden toteuttaminen edellyttää uutta rakentamista sen vaikutusalueelle, eli Vuosaaren osalta Meri-Rastilaan ja Ramsinniemen. Pyöräilyn ja kävelyn edellytyksiin Vuosaareissa toivottiin parannusta. Pyöräiliikenteen laatuikäytävien verkkosuunnitelmassa Vuosaareen on osoitettu kaksi eri ”baanareittiä”. Toinen tulee Helsingin keskustasta Itäkeskuksen ohi Vuotietä pitkin jatkuen Sipooseen päin ja toinen tulee Kalasatamasta Laajasalon ja Vartiosaaren kautta Ramsinniemeä pitkin kohti Rastilan metroasemaa. Jälkimmäinen baanareitti edellyttää kevyen liikenteen siltaa Ramsinniemestä Vartiosaareen. Erityisen meluisaksi ja vaaralliseksi kevyen liikenteen reitiksi Vuosaareissa koetaan Vuosaaren silta. Tällä hetkellä tutkitaan mopoliikenteen erottamista jalankulku- ja pyöräilytiestä. Jalankulkijan maailmaan pyritään suunnittelussa vaikuttamaan aktiivisella rakennusten pohjakerroksia liiketiloina ja kiinnittämään huomiota julkisen ympäristön laatuun ja reittien selkeyteen. Asukkaat olivat toivoneet myös lisää vesibussiyhteyksiä lähisaaristoon ja keskustaan. Yleiskaavan yhteydessä korostetaan vesibussiliikenteen merkitystä saariston aktivoimiseen.

Viheralueet

Viheralueiden säilyttäminen koetaan asukkaiden keskuudessa tärkeäksi. Vuosaaren virkistys-palvelutarjonta on tällä hetkellä koko kaupungin mittakaavassa hyvä. Asukkaat ovat huolissaan viheralueille kohdennetusta rakentamisesta. Yleiskaavan vision mukaan Helsinki on vuonna 2050 myös viherverkostokaupunki. Viheralueiden ja rakentamisen yhteensovittamisessa tulee vääjäämättä näkemyksellisiä ristiriitoja asukkaiden toiveiden ja Helsingin asuntotuotantotavoitteiden saavuttamisen kanssa. Yleiskaavan tehtävänä on mahdollistaa väestönkasvuskenaarion mukainen väestönkasvu ja varmistaa riittävä tonttivaranto Helsingin asuntotuotantotavoitteiden toteuttamiseen. Kaupunkirakennetta koko metropolialueella ja varsinkin sen ydinalueella Helsingissä tulee tiivistää merkittävästi myös ilmastotavoitteiden ja kaupunkitalouden näkökulmasta. Yleiskaavassa suunnitellaan virkistysalueverkosto, jossa huomioidaan luontoarvot ja suojelukohteet ja sovitetaan ne yhteen rakentamiseen osoitettavien alueiden kanssa. Ranta-alueiden rakentamista ei yleisesti toivota. Yleiskaavassa rakentamisalueet rajautuvat Vuosaarissa siten, että ranta-alueet säilytetään yleisessä käytössä.

Lähdeluettelo

Arjen saavutettavuus pääkaupunkiseudulla: Makrotaso. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2012:6.

Helsinki alueittain 2013, Helsingin kaupungin tietokeskus 2014.

Helsingin kaupungin aineistopankki <http://aineistopankki.hel.fi/>

Helsingin kaupungin karttapalvelu <http://kartta.hel.fi/Default.aspx>

Helsingin palveluverkkoselvitys ja tavoiteverkko 2050, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2013:10.

Helsingin Ramsinniemen maankäyttösuunnitelma - uusi asuinalue saaristoraitiotien varrella. Anni Reinikainen, Aalto-yliopisto arkkitehtuurin diplomityö 2014.

Helsingin seudun aluesarjat, Tilastokeskuksen Työssäkäyntitilasto; <http://www.aluesarjat.fi/>.

Helsinki 2050-kyselyn tulokset, Mapita Oy 2014. http://www.yleiskaava.fi/wp-content/uploads/2014/02/mapita_ksv_raportti_10022014.pdf.

HSL Matka-aikakartta <http://mak.hsl.fi>

Kaupan kaavoitus. Helsingissä. Osa II. Erikoiskauppa. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2009:9

Keski-Vuosaaren Renessanssi. Lähtötiedot ja kehittämistavoitteet. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2012.

Pääkaupunkiseudun työpaikka-alueiden saavutettavuus joukkoliikenteellä, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2011:19.

Ramsinniemiens maisemaselvitys. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2014.

Seutu-cd aineistokokoelma 2012. HSY 2012.

Työmarkkinat Helsingissä 2009-2011. Helsingin kaupunki, Tietokeskus, Tilastoja 34/2012.

Vuosaaren satamakeskus osana uutta yleiskaavaa, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2013:17.

